

Vergaderjaar 2018–2019

35 210 VII

Wijziging van de begrotingsstaten van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (VII) voor het jaar 2019 (wijziging samenhangende met de Voorjaarsnota)

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

INHOUDSOPGAVE

A.	ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVOORSTEL	1
B.	BEGROTINGSTOELICHTING	2
1.	De departementale begroting van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties	2
a.	Leeswijzer	2
b.	Het beleid	3
a.	Overzicht belangrijkste uitgaven- en ontvangstenmutaties	3
b.	De beleidsartikelen	5
c.	De niet-beleidsartikelen	33
d.	Agentschappen	38

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVOORSTEL

Wetsartikelen 1 en 2

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 2.3, eerste lid, van de Comptabiliteitswet 2016 elk afzonderlijk bij wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2019 wijzigingen aan te brengen in:

1. de departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties;
2. de begrotingsstaat inzake de agentschappen van dit ministerie.

De in de begrotingsstaten opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de zgn. begrotingstoelichting).

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
K.H. Ollongren

B. BEGROTINGSTOELICHTING

1. De departementale begroting van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (VII)

a. Leeswijzer

De eerste suppletoire begroting geeft een beeld van de uitvoering van de begroting 2019. De stand van de eerste suppletoire begroting wordt vanaf de stand van de vastgestelde begroting 2019 opgebouwd.

De stand van de vastgestelde begroting 2019 is inclusief de nota's van wijziging (Kamerstukken II 2018/2019 35 000 VII, nr. 7 en Kamerstukken II 2018–2019 35 000 VII, nr. 12).

Uitgangspunt bij de tabel budgettaire gevolgen van beleid is dat per artikel de beleidsmatige en technische mutaties toegelicht worden, die groter dan of gelijk zijn aan de ondergrens zoals deze in de Rijksbegrotingsvoorschriften (RBV) zijn opgenomen, de zogenaamde staffel, te weten:

Begrotingsartikelen	Beleidsmatige mutaties (ondergrens in € miljoen)	Technische mutaties (ondergrens in € miljoen)
1. Openbaar bestuur en democratie	Verplichtingen/Uitgaven: 1 mln. Ontvangsten: 1 mln.	Verplichtingen/Uitgaven: 2 mln. Ontvangsten: 2 mln.
2. Nationale Veiligheid	Verplichtingen/Uitgaven: 5 mln. Ontvangsten: 1 mln.	Verplichtingen/Uitgaven: 10 mln. Ontvangsten: 2 mln.
3. Woningmarkt	Verplichtingen/Uitgaven: 10 mln. Ontvangsten: 5 mln.	Verplichtingen/Uitgaven: 20 mln. Ontvangsten: 10 mln.
4. Energietransitie gebouwde omgeving en bouwkwaliteit	Verplichtingen/Uitgaven: 1 mln. Ontvangsten: 1 mln.	Verplichtingen/Uitgaven: 2 mln. Ontvangsten: 2 mln.
5. Ruimtelijke ordening en omgevingswet	Verplichtingen/Uitgaven: 2 mln. Ontvangsten: 1 mln.	Verplichtingen/Uitgaven: 4 mln. Ontvangsten: 2 mln.
6. Overheidsdienstverlening en informatiesamenleving	Verplichtingen/Uitgaven: 2 mln. Ontvangsten: 1 mln.	Verplichtingen/Uitgaven: 4 mln. Ontvangsten: 2 mln.
7. Werkgevers- en bedrijfsvoeringsbeleid	Verplichtingen/Uitgaven: 1 mln. Ontvangsten: 1 mln.	Verplichtingen/Uitgaven: 2 mln. Ontvangsten: 2 mln.
9. Uitvoering Rijksvastgoedbeleid	Verplichtingen/Uitgaven: 2 mln. Ontvangsten: 2 mln.	Verplichtingen/Uitgaven: 4 mln. Ontvangsten: 4 mln.
11. Centraal apparaat	Verplichtingen/Uitgaven: 5 mln. Ontvangsten: 1 mln.	Verplichtingen/Uitgaven: 10 mln. Ontvangsten: 2 mln.
12. Algemeen	Verplichtingen/Uitgaven: 1 mln. Ontvangsten: 1 mln.	Verplichtingen/Uitgaven: 2 mln. Ontvangsten: 2 mln.
13. Nog onverdeeld	Verplichtingen/Uitgaven: 1 mln. Ontvangsten: 1 mln.	Verplichtingen/Uitgaven: 2 mln. Ontvangsten: 2 mln.

b. Het beleid

a. Overzicht belangrijkste uitgaven- en ontvangstmutaties

Overzicht belangrijkste suppletoire uitgavenmutaties 2019 (Eerste suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Artikelnummer	Uitgaven 2019
Vastgestelde begroting 2019		5.560.406
Belangrijkste suppletoire mutaties		
1) Bestrijding jihadisme	2	5.000
2) Woondeals	3	6.300
3) Omgevingswet	5 & 11	14.000
4) Doc-Direkt	11	27.499
5) Dienstverleningsafspraken 2019	11	15.000
6) Eindejaarsmarge		44.282
7) Overige mutaties		11.180
Stand 1e suppletoire begroting 2019		5.683.667

Toelichting uitgavenmutaties

1) Bestrijding jihadisme

Er wordt structureel € 5 mln. toegevoegd aan het budget van de AIVD voor de bestrijding van jihadisme.

2) Woondeals

Dit betreft een bijdrage € 6,3 mln. voor de totstandkoming van woondeals. Woondeals zijn een instrument om woningbouwproductie aan te jagen en de leefomgeving te verbeteren.

3) Omgevingswet

In 2019 wordt er voor de ontwikkeling van fase-1 van het Digitaal Stelsel Omgevingswet € 14 mln. beschikbaar gesteld. Hiervan is € 6 mln. vrijgemaakt binnen de begroting van BZK en wordt er € 8 mln. toegevoegd aan de begroting van BZK.

4) Doc-Direkt

Het betreft personele en materiële uitgaven voor Doc-Direkt, die samenhangen met de inkomsten die gedurende het jaar van overige departementen en derden (notariaat) worden ontvangen.

5) Dienstverleningsafspraken 2019

De uitgaven naar aanleiding van de dienstverleningsopdrachten betreffen verrekeningen die voortvloeien uit de Dienstverleningsafspraken 2019 (DVA) van het kerndepartement aan de baten-lastenagentschappen.

6) Eindejaarsmarge

Dit betreft de toevoeging van de eindejaarsmarge van 2018 aan begrotingshoofdstuk VII. Deze wordt onder andere ingezet voor de huurtoeslag, City deals, CBS WoON-onderzoek, SSC-ICT en diverse overlopende posten op het gebied van rijksbrede bedrijfsvoering.

Overzicht belangrijkste suppletoire ontvangstenmutaties 2019 (Eerste suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Artikel- nummer	Ontvangsten 2019
Vastgestelde begroting 2019		679.437
Belangrijkste suppletoire mutaties		
1) Huurtoeslag	3	- 33.100
2) Surplus eigen vermogen DHC	3	2.377
3) Verkoop bufferzonegronden	5	3.750
4) Doc-Direkt	11	27.499
5) Dienstverleningsafspraken 2019	11	15.000
6) Surplus eigen vermogen RVB	12	9.487
7) Surplus eigen vermogen FMH	12	3.614
8) Overige mutaties		2.181
Stand 1e suppletoire begroting 2019		710.245

Toelichting ontvangstenmutaties

1) Huurtoeslag

Bij de uitvoering door de Belastingdienst zorgt het uitstellen van de stroomlijning van het invorderingsbeleid voor een verschuiving over de jaren. Dit leidt tot lagere ontvangsten in de eerste jaren en hogere ontvangsten in latere jaren. Daarnaast worden in de periode 2019–2024 minder terugvorderingen verwacht.

2) Surplus eigen vermogen DHC

Uit de jaarrekening 2018 blijkt dat het eigen vermogen van de DHC hoger is uitgekomen dan toegestaan. Conform de regeling agentschappen wordt dit surplus eigen vermogen afgeroomd (circa € 2,4 mln.).

3) Verkoop bufferzonegronden

De verkoop van bufferzonegronden leidt incidenteel tot € 3,8 mln. meerontvangsten.

4) Doc-Direkt

Doc-Direkt heeft gedurende het jaar inkomsten van overige departementen en derden (notariaat). Deze inkomsten zijn ter dekking van uitgaven.

5) Dienstverleningsafspraken 2019

De ontvangsten naar aanleiding van de dienstverleningsopdrachten betreffen verrekeningen die voortvloeien uit de Dienstverleningsafspraken 2019 (DVA) van het kerndepartement met de baten-lastenagentschappen.

6) Surplus eigen vermogen RVB

Uit de jaarrekening 2018 blijkt dat het eigen vermogen van de RVB hoger is uitgekomen dan toegestaan. Conform de regeling agentschappen wordt dit surplus eigen vermogen afgeroomd (circa € 9,5 mln.).

7) Surplus eigen vermogen FMH

Uit de jaarrekening 2018 blijkt dat het eigen vermogen van FMH hoger is uitgekomen dan toegestaan. Conform de regeling agentschappen wordt dit surplus eigen vermogen afgeroomd (circa € 3,6 mln.).

b. De beleidsartikelen

Artikel 1 Openbaar bestuur en democratie

Budgettaire gevolgen van beleid, Beleidsartikel 1 Openbaar bestuur en democratie (Eerste supplettoire begroting) (Bedragen x € 1.000)

Art.nr.	Verplichtingen:	Ontwerp begroting 2019	Mutaties via NvW, moties en amendementen	Vastgestelde begroting 2019	Mutaties 1e supplettoire begroting	Stand 1e supplettoire begroting	Mutatie 2020	Mutatie 2021	Mutatie 2022	Mutatie 2023
	Verplichtingen:	59.323	0	59.323	1.472	60.795	2.787	3.410	4.020	4.020
	Uitgaven:	59.323	0	59.323	1.472	60.795	2.787	3.410	4.020	4.020
	Waarvan juridisch verplicht (percentage)	82%				82%				
1.1	Bestuur en regio	12.772	0	12.772	356	13.128	-504	-486	-480	0
	Subsidies	5.411	0	5.411	79	5.490	-24	-6	0	0
	Bestuur en regio	2.073	0	2.073	79	2.152	-24	-6	0	0
	Oorlogsgravenstichting (OGS)	3.338	0	3.338	0	3.338	0	0	0	0
	Opdrachten	5.161	0	5.161	-726	4.435	-515	-515	-480	0
	Bestuur en regio	5.161	0	5.161	-751	4.410	-540	-540	-505	-25
	Communicatie, kennisdeling en onderzoek	0	0	0	25	25	25	25	25	25
	Bijdragen aan ZBO's/RWT's	2.200	0	2.200	968	3.168	0	0	0	0
	Diverse bijdragen	2.200	0	2.200	968	3.168	0	0	0	0
	Bijdragen aan (inter)nationale organisaties	0	0	0	35	35	35	35	0	0
	Bijdragen internationaal	0	0	0	35	35	35	35	0	0
1.2	Democratie	46.551	0	46.551	1.116	47.667	3.291	3.896	4.500	4.020
	Subsidies	26.356	0	26.356	3.138	29.494	3.370	4.120	4.020	4.020
	Verbinding inwoner en overheid	500	0	500	2.830	3.330	1.000	1.000	0	0
	Toerusting en ondersteuning	3.059	0	3.059	-535	2.524	-450	-300	0	0
	Politieke Ambtsdragers	464	0	464	115	579	0	-99	0	0
	Weerbaar bestuur	17.820	0	17.820	-277	17.543	0	0	0	0
	Politieke partijen	4.403	0	4.403	840	5.243	2.820	3.420	4.020	4.020
	ProDemos	110	0	110	0	110	0	0	0	0
	Comite 4/5 mei	0	0	0	165	165	0	99	0	0
	Stichting Thorbeckeleerstoel	12.346	0	12.346	-4.169	8.177	-479	-1.024	-720	-400
	Opdrachten	10.462	0	10.462	-6.654	3.808	-3.253	-3.660	-3.060	-2.260
	Verbinding inwoner en overheid	1.123	0	1.123	460	1.583	450	300	0	0
	Toerusting en ondersteuning	761	0	761	2.025	2.786	2.324	2.336	2.340	1.860
	Politieke Ambtsdragers	7.782	0	7.782	0	7.782	0	0	0	0
	Weerbaar bestuur	7.782	0	7.782	0	7.782	0	0	0	0
	Inkomensoverdracht	0	0	0	420	420	0	0	0	0
	Toerusting en ondersteuning	0	0	0	420	420	0	0	0	0
	Politieke Ambtsdragers	0	0	0	420	420	0	0	0	0
	Bijdragen aan ZBO's/RWT's	0	0	0	420	420	0	0	0	0
	Diverse bijdragen	0	0	0	420	420	0	0	0	0
	Bijdragen aan (inter)nationale organisaties	67	0	67	100	167	0	0	0	0
	Bijdragen internationaal	67	0	67	100	167	0	0	0	0

	Ontwerp begroting 2019	Mutaties via NvW, moties en amendementen	Vastgestelde begroting 2019	Mutaties 1e suppletoire begroting	Stand 1e suppletoire begroting	Mutatie 2020	Mutatie 2021	Mutatie 2022	Mutatie 2023
Bijdragen aan agentschappen	0	0	0	1.627	1.627	400	800	1.200	400
Dienst Publiek en Communicatie	0	0	0	1.627	1.627	400	800	1.200	400
Ontvangsten	21.965	0	21.965	0	21.965	0	0	0	0

Toelichting

1.1 Bestuur en regio

Opdrachten

Bestuur en regio

Het gaat hier om diverse mutaties, waaronder de reallocatie van middelen (circa € 0,5 mln. meerjarig) naar artikelonderdeel 1.2 Democratie ter versterking van het lokaal bestuur. Daarnaast wordt er € 0,5 mln. gereallocationeerd om de bijdragen aan de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en ICTU in het kader van het interbestuurlijk programma op het juiste instrument te verantwoorden. Tot slot wordt circa € 0,6 mln. beschikbaar gesteld vanuit de eindejaarsmarge 2018 voor de voortzetting en ondersteuning van City Deals.

Bijdragen aan ZBO's/RWT's

Diverse bijdragen

Dit betreft voornamelijk een overheveling van circa € 0,5 mln. vanuit opdrachten naar bijdragen aan ZBO's/RWT's om de bijdragen aan de VNG en ICTU in het kader van het interbestuurlijk programma op het juiste instrument te verantwoorden.

1.2 Democratie

Subsidies

Verbinding inwoner en overheid

Binnen de regeling Verbinding inwoner en overheid worden middelen gereallocationeerd van opdrachten naar subsidies voor de bevordering van het democratisch burgerschap (€ 1,4 mln.). Het gaat hierbij om subsidies voor onder meer de herdenking van het slavernij verleden en het Europees burgerinitiatief. Voor het versterken van de lokale democratie worden middelen gereallocationeerd (circa € 1,3 mln. in 2019, € 1 mln. in 2020 en 2021). Deze reallocatie is onder meer bedoeld om de burgerparticipatie te verhogen, bijvoorbeeld door het verstrekken van subsidie aan het Landelijk Samenwerkingsverband Actieve bewoners.

ProDemos

Er worden middelen overgeboekt van de begroting van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) naar de begroting van BZK ten behoeve van ProDemos. Het betreft een reeks die oploopt naar circa € 4 mln. structureel vanaf 2022. De middelen worden ingezet om jaarlijks meer leerlingen in het voortgezet onderwijs de gelegenheid te bieden om het parlement te bezoeken.

Opdrachten

Verbinding inwoner en overheid

Dit betreffen diverse reallocaties, waaronder het herschikken van € 2,7 mln. binnen de regeling Verbinding inwoner en overheid van opdrachten naar subsidies. Daarnaast worden middelen meerjarig overgeheveld van opdrachten naar bijdragen aan agentschappen om de middelen voor de voorlichtingscampagnes verkiezingen op het juiste instrument te verantwoorden (€ 0,8 mln. in 2019). Daarnaast zijn voor de versterking

van de weerbaarheid van het lokaal bestuur middelen gerealiseerd binnen het instrument opdrachten (in 2019 een overheveling van € 2,1 mln.).

Weerbaar bestuur

De mutaties bestaan voornamelijk uit de meerjarige overheveling van middelen ten behoeve van de versterking van de weerbaarheid van het lokaal bestuur (in 2019 een overheveling van € 2,1 mln. vanuit de regeling Verbinding inwoner en overheid en circa € 0,5 mln. vanuit artikelonderdeel 1.1 Bestuur en regio). Daarnaast heeft er een herschikking plaatsgevonden van circa € 0,3 mln. binnen de regeling weerbaar bestuur van opdrachten naar subsidies voor het landelijk informatiefundament aanpak vakantieparken en Veerkrachtig Bestuur. Ook wordt er circa € 0,3 mln. overgeheveld naar bijdragen aan ZBO's/RWT's voor de bijdrage aan ICTU in het kader van de City Deal Zicht op Ondermijning.

Bijdragen aan agentschappen

Dienst Publiek en Communicatie

Ten behoeve van voorlichtingscampagnes verkiezingen door de Dienst Publieke Communicatie (DPC) wordt meerjarig budget overgeheveld vanuit opdrachten Verbinding inwoner en overheid om deze middelen op het juiste instrument te verantwoorden. Daarnaast wordt in 2019 circa € 0,9 mln. beschikbaar gesteld voor een bewustwordingscampagne over desinformatie.

Artikel 2 Nationale Veiligheid

Budgettaire gevolgen van beleid, Beleidsartikel 2 Nationale Veiligheid (Eerste supplettoire begroting) (Bedragen x € 1.000)

Art.nr.	Verplichtingen:	Ontwerp begroting 2019	Mutaties via NVW, moties en amendementen	Vastgestelde begroting 2019	Mutaties 1e supplettoire begroting	Stand 1e supplettoire begroting	Mutatie 2020	Mutatie 2021	Mutatie 2022	Mutatie 2023
	Verplichtingen:	274.253	0	274.253	10.653	284.906	13.250	18.330	22.492	22.813
	Uitgaven:	274.253	0	274.253	10.653	284.906	13.250	18.330	22.492	22.813
	Waarvan juridisch verplicht (percentage)	100%				100%				
2.1	AIVD apparaat	262.958	0	262.958	6.853	269.811	9.050	14.130	18.292	18.613
2.2	AIVD geheim	11.295	0	11.295	3.800	15.095	4.200	4.200	4.200	4.200
	Ontvangsten	13.214	0	13.214	1.500	14.714	1.500	1.500	1.500	1.500

Toelichting

2.1 AIVD apparaat

Er worden ten behoeve van de Geïntegreerde Aanwijzing Inlichtingen en Veiligheid (GA I&V) 2019–2022 extra middelen beschikbaar gesteld voor de AIVD. Tijdens het vaststellen van de GA I&V 2019–2022 is samen met de behoeftezoekers geconstateerd dat meer inzet van de I&V diensten op enkele doelstellingen gewenst is. In 2019 betreft dit € 1 mln. voor de AIVD. Dit bedrag loopt stapsgewijs op tot € 14,5 mln. structureel in 2022, zodat rekening wordt gehouden met het absorptievermogen van de AIVD. De extra middelen maken het mogelijk beter tegemoet te komen aan de door de behoeftezoekers geformuleerde doelstellingen.

Daarnaast wordt er structureel € 5 mln. extra beschikbaar gesteld voor de bestrijding van jihadisme. Van het Ministerie van Defensie ontvangt de AIVD bovendien € 2,8 mln. voor onderwerpen waarop samengewerkt wordt, waaronder op het gebied van cyber.

Ten slotte zijn er structureel hogere uitgaven (€ 1,5 mln.) als gevolg van de structurele toename van de aanvragen voor veiligheidsonderzoeken. Deze uitgaven worden gedekt door hogere ontvangsten.

2.2 AIVD geheim

Vanwege de groei van de dienst en daarmee de operationele activiteiten is er sprake van structureel hogere uitgaven. Dit werd de afgelopen jaren bij Najaarsnota gecorrigeerd met behulp van een beschikking uit artikel 2.1. Op basis van huidige inzichten wordt er voor 2019 € 3,8 mln. herschikt en vanaf 2020 structureel € 4,2 mln.

Ontvangsten

Als gevolg van de structurele toename van de aanvragen voor veiligheidsonderzoeken nemen de ontvangsten voor veiligheidsonderzoeken structureel met € 1,5 mln. toe. Deze ontvangsten dekken de hogere uitgaven.

Artikel 3 Woningmarkt

Budgettaire gevolgen van beleid, Beleidsartikel 3 Woningmarkt (Eerste suppletoire begroting) (Bedragen x € 1.000)

Art.nr.	Verplichtingen:	Ontwerp begroting 2019	Mutaties via NVW, moties en amendementen	Vastgestelde begroting 2019	Mutaties 1e suppletoire begroting	Stand 1e suppletoire begroting	Mutatie 2020	Mutatie 2021	Mutatie 2022	Mutatie 2023
	Uitgaven:									
	Waarvan juridisch verplicht (percentage)	4.104.088	0	4.104.088	9.813	4.113.901	8.900	-3.400	-18.700	-34.200
	100%					100%				
3.1	Woningmarkt	4.104.213	0	4.104.213	9.813	4.114.026	8.900	-3.400	-18.700	-34.200
	Subsidies	23.366	0	23.366	13.700	37.066	0	0	0	0
	Binnenstedelijke transformatie	10.000	0	10.000	0	10.000	0	0	0	0
	Woningmarkt	3.227	0	3.227	11.300	14.527	0	0	0	0
	Bevordering eigen woningbezit (BEW)	6.239	0	6.239	0	6.239	0	0	0	0
	Huisvestingsvoorziening statushouders	3.900	0	3.900	2.400	6.300	0	0	0	0
	Oprachten	3.366	0	3.366	-294	3.072	0	0	0	0
	Woningmarkt	3.366	0	3.366	-294	3.072	0	0	0	0
	Inkomensoverdracht	4.063.600	0	4.063.600	-5.200	4.058.400	8.900	-3.400	-18.700	-34.200
	Huurtoeslag	4.063.600	0	4.063.600	-5.200	4.058.400	8.900	-3.400	-18.700	-34.200
	Bijdragen aan agentschappen	11.291	0	11.291	-686	10.605	-333	-333	-333	-333
	Dienst van de Huurcommissie	6.908	0	6.908	3.377	10.285	0	0	0	0
	ILT (Autoriteit woningcorporaties)	653	0	653	-333	320	-333	-333	-333	-333
	RVO (Uitvoeringskosten BEW)	3.011	0	3.011	-3.011	0	0	0	0	0
	RVO (Uitvoeringskosten Huisvestingsvoorziening statushouders)	719	0	719	-719	0	0	0	0	0
	Bijdragen aan ZBO's/RWT's	1.150	0	1.150	2.293	3.443	333	333	333	333
	Woningmarkt	1.150	0	1.150	2.293	3.443	333	333	333	333
	Bijdragen aan andere begrotingsstukken	1.440	0	1.440	0	1.440	0	0	0	0
	Financiën en Nationale Schuld (H9)	1.440	0	1.440	0	1.440	0	0	0	0
	Ontvangsten	521.000	0	521.000	-30.723	490.277	-44.000	-12.400	1.800	1.000

Toelichting

3.1 Woningmarkt

Subsidies

Woningmarkt

Er wordt € 2,5 mln. beschikbaar gesteld voor de verbetering van 100 sociale huurwoningen op St.-Eustatius. Daarnaast is er € 2,5 mln. vanuit 2018 naar 2019 geschoven voor de uitvoering van de regeling Stimulering wooncoöperaties. Ook is € 6,3 mln. beschikbaar voor de totstandkoming van woondeals in 2019.

Huisvestingsvoorziening statushouders

Per 31 december 2018 zijn de aanmeldingen voor de Tijdelijke regeling stimulering huisvesting vergunninghouders (TRSHV) gesloten. De verplichtingen voor de subsidieaanvragen lopen wel door. Daarvoor is € 2,4 mln. doorgeschoven naar 2019.

Inkomensoverdracht

Huurtoeslag

Over de jaren heen is er sprake van mee- en tegenvallers bij de huurtoeslag. Een verklaring voor de tegenvallers is dat de werkloosheid minder sterk gedaald is dan eerder gedacht. Dit zorgt in 2019 en 2020 voor hogere aantallen huurtoeslagontvangers en daarmee hogere uitgaven aan huurtoeslag. Ook een lagere inkomensontwikkeling zorgt voor hogere uitgaven. Anderzijds is er een lagere huurprijsontwikkeling door een lagere verwachte inflatie en wordt verwacht dat verhuurders minder gebruik zullen maken van de ruimte die zij hebben om de huren te verhogen. Dit zorgt voor lagere uitgaven bij de huurtoeslag in latere jaren, vanaf 2021.

Bijdragen aan agentschappen

Dienst van de Huurcommissie

De Dienst van de Huurcommissie (DHC) krijgt een extra bijdrage in 2019 voor de verbetering van de dienstverlening aan huurders en verhuurders en voor het wegwerken van de achterstanden bij de Huurcommissie.¹

RVO (Uitvoeringskosten BEW)

De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) voert de (oude) regelingen voor het eigenwoningbezit (BEW) uit. De uitvoeringskosten worden jaarlijks verantwoord op artikel 4.1 Energietransitie en duurzaamheid onder het instrument bijdragen aan agentschappen. Het budget wordt daarom overgeheveld naar het juiste artikel en instrument.

RVO (Uitvoeringskosten Huisvestingsvoorziening statushouders)

De RVO voert de Tijdelijke regeling stimulering huisvesting vergunninghouders uit. De uitvoeringskosten worden verantwoord op artikelonderdeel 4.1 Energietransitie en duurzaamheid onder het instrument

¹ Kamerstukken II 2018–2019 27 926, nr. 311.

bijdragen aan agentschappen. Het budget wordt daarom overgeheveld naar het juiste artikelonderdeel en instrument.

Bijdragen aan ZBO's/RWT's

Woningmarkt

Vanuit de eindejaarsmarge 2018 zijn onder andere middelen toegevoegd aan het budget voor het WoON-onderzoek dat uitgevoerd wordt door het Centraal Bureau voor de Statistiek (€ 1,9 mln.).

Ontvangsten

Huurtoeslag

Bij de uitvoering door de Belastingdienst zorgt het uitstellen van de stroomlijning van het invorderingsbeleid voor een verschuiving over de jaren. Dit leidt tot lagere ontvangsten in de eerste jaren en hogere ontvangsten in latere jaren. Het uitstellen van de Wet beslagvrije voet leidt tot incidenteel hogere ontvangsten in de eerste jaren. Daarnaast worden in de periode 2019–2024 minder terugvorderingen verwacht.

Dienst van de Huurcommissie

Uit de jaarrekening 2018 blijkt dat het eigen vermogen van de DHC hoger is uitgekomen dan toegestaan. Conform de regeling agentschappen wordt dit surplus eigen vermogen afgeroomd (circa € 2,4 mln.).

Artikel 4 Energietransitie gebouwde omgeving en bouwkwaliteit

Budgettaire gevolgen van beleid, Beleidsartikel 4 Energietransitie gebouwde omgeving en bouwkwaliteit (Eerste supplettoire begroting) (Bedragen x € 1.000)

Art.nr.	Verplichtingen:	Ontwerp begroting 2019	Mutaties via NVW, moties en amendementen	Vastgestelde begroting 2019	Mutaties 1e supplettoire begroting	Stand 1e supplettoire begroting	Mutatie 2020	Mutatie 2021	Mutatie 2022	Mutatie 2023
	Uitgaven:									
	Waarvan juridisch verplicht (percentage)	99%				99%				
4.1	Energietransitie en duurzaamheid									
	Subsidies	202.955	77.500	280.455	-22.575	257.880	4.542	3.510	4.500	0
	Beleidsprogramma Energiebesparing	180.889	6.000	186.889	-12.697	174.192	3.000	3.500	4.500	0
	Energietransitie en duurzaamheid	0	3.500	3.500	0	3.500	0	0	0	0
	Energiebesparing	2.412	2.500	4.912	163	5.075	0	0	0	0
	Energiebesparing Koopsector	13.000	0	13.000	-11.000	2.000	3.000	3.500	4.500	0
	Energiebesparing Huursector	130.477	0	130.477	16.140	146.617	0	0	0	0
	Nationaal Energiebespaarfonds (NEF)	35.000	0	35.000	-18.000	17.000	0	0	0	0
	Opdrachten	1.100	1.500	2.600	-593	2.007	0	0	0	0
	Beleidsprogramma Energiebesparing	0	1.500	1.500	0	1.500	0	0	0	0
	Energietransitie en duurzaamheid	1.100	0	1.100	-593	507	0	0	0	0
	Bijdragen aan agentschappen	20.717	25.000	45.717	-29.836	15.881	1.542	10	0	0
	Dienst Publiek en Communicatie	60	0	60	0	60	0	0	0	0
	Diverse Agentschappen	750	0	750	0	750	0	0	0	0
	ILT (Handhaving Energielabel)	500	0	500	-430	70	0	0	0	0
	RVO.nl (Energietransitie en duurzaamheid)	6.580	0	6.580	8.007	14.587	42	10	0	0
	RVO.nl (Uitvoering Energieakkoord)	12.413	25.000	37.413	-37.413	0	1.500	0	0	0
	RVO.nl (Uitvoeringskosten FEH)	414	0	414	0	414	0	0	0	0
	Bijdragen aan andere begrotingshoofdstukken	249	45.000	45.249	20.551	65.800	0	0	0	0
	Economische Zaken (H13)	249	0	249	-249	0	-249	-249	-249	-249
	Gemeentefonds (H50)	0	45.000	45.000	0	45.000	0	0	0	0
	EGO	0	0	0	20.800	20.800	249	249	249	249
4.2	Bouwregelgeving en bouwkwaliteit									
	Subsidies	6.053	0	6.053	370	6.423	-174	-43	0	0
	Bouwregelgeving en bouwkwaliteit	1.751	0	1.751	1.693	3.444	1.693	1.693	1.693	993
	Opdrachten	1.751	0	1.751	1.693	3.444	1.693	1.693	1.693	993
	Bouwregelgeving en Bouwkwaliteit	3.273	0	3.273	-1.823	1.450	-1.867	-1.736	-1.693	-993
	Bijdragen aan agentschappen	3.273	0	3.273	-1.823	1.450	-1.867	-1.736	-1.693	-993
	Bouwkwaliteit	51	0	51	0	51	0	0	0	0

	Ontwerp begroting 2019	Mutaties via NvW, moties en amende- menten	Vastgestelde begroting 2019	Mutaties 1e suppletoire begroting	Stand 1e suppletoire begroting	Mutatie 2020	Mutatie 2021	Mutatie 2022	Mutatie 2023
ILT (Toezicht EU-Bouwregelgeving)	51	0	51	0	51	0	0	0	0
Bijdragen aan ZBO's/RWT's	650	0	650	500	1.150	0	0	0	0
Toelatingsorganisatie	650	0	650	500	1.150	0	0	0	0
Bijdragen aan andere begro- tingshoofdstukken	328	0	328	0	328	0	0	0	0
Infrastructuur en Waterstaat (H12)	328	0	328	0	328	0	0	0	0
Ontvangsten	91	0	91	0	91	0	0	0	0

Toelichting

4.1 Energietransitie en duurzaamheid

Subsidies

Energiebesparing Koopsector

Voor de Subsidierегeling Energiebesparing Eigen Huis (SEEH) voor Verenigingen van Eigenaren (VvE's) schuift € 11 mln. door naar latere jaren. De besluitvorming bij VvE's voor leningen kent een lange doorlooptijd. Om die redenen hebben de VvE's een langjariger budget nodig dan oorspronkelijk voorzien. Het kasritme wordt met deze kasschuif hierop aangepast.

Energiebesparing Huursector

Bij tweede suppletore begroting 2018 is € 20 mln. ingezet voor het Nationaal Energiebespaarfonds (NEF). Dit wordt dit jaar gecorrigeerd door € 20 mln. vanuit het NEF-budget over te hevelen naar de Stimuleringsregeling Energieprestatie Huursector (STEP). Daarnaast wordt de budgetoverschrijding van STEP in 2018 van circa. € 3,9 mln. in mindering gebracht op het beschikbare budget voor 2019.

Nationaal Energiebespaarfonds (NEF)

Bij tweede suppletore begroting 2018 is € 20 mln. ingezet voor het Nationaal Energiebespaarfonds (NEF). Dit wordt dit jaar gecorrigeerd door € 20 mln. vanuit het NEF-budget over te hevelen naar de Stimuleringsregeling Energieprestatie Huursector (STEP). Daarnaast betreft het een overboeking vanuit de begroting van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) naar de begroting van BZK voor de financiering van laadpalen voor elektrische auto's op parkeerterreinen van VvE's (€ 2 mln.).

Opdrachten

Energietransitie en duurzaamheid

In het kader van het «Innovatieprogramma aardgasvrije en frisse basisscholen» wordt circa € 0,4 mln. overgeboekt naar het Gemeentefonds. Daarnaast wordt er circa € 0,2 mln. herschikt om de bijdragen aan het Provinciefonds en het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselzekerheid (LNV) op het juiste instrument te verantwoorden.

Bijdragen aan agentschappen

RVO.nl (Energietransitie en duurzaamheid)

Dit betreft onder andere diverse reallocatie in het kader van de jaaroopdracht 2019 voor de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO.nl). Zo wordt er vanuit de regeling RVO.nl (Uitvoering Energieakkoord) € 6 mln. overgeheveld voor het beheer van het energielabel. Ook wordt er vanuit artikel 3.1 Woningmarkt circa € 3,8 mln. overgeheveld voor de uitvoering van woonregelingen zoals de Tijdelijke regeling stimulering huisvesting vergunningshouders.

Het gaat hier om diverse mutaties, waaronder een herschikking van bijdragen aan agentschappen naar bijdragen aan andere begrotingshoofdstukken om de middelen voor het innovatieprogramma CO₂-neutrale gebouwde omgeving op het juiste instrument te verantwoorden (€ 20,8 mln.). Daarnaast betreft het een overboeking naar het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) voor de Demonstratie energie-innovatie regeling (DEI-regeling) en de regeling Meerjarig Missiegedreven Innovatieprogramma's (MMIP) (ca. € 12 mln.). Ook wordt er € 6 mln. gerealloceerd naar RVO.nl (Energietransitie en duurzaamheid) ten behoeve van de RVO.nl jaaropdracht 2019. Tot slot wordt er € 1,5 mln. doorgeschoven naar 2020 voor de nieuwe bepalingsmethode energieprestatie (BENG-eisen), die op 1 januari 2020 van kracht wordt.

Bijdragen aan andere begrotingshoofdstukken

EGO

Om de middelen voor het innovatieprogramma CO₂-neutrale gebouwde omgeving op het juiste instrument te verantwoorden, worden deze overgeheveld van bijdragen aan agentschappen naar bijdragen aan andere begrotingshoofdstukken (€ 20,8 mln.).

4.2 Bouwregelgeving en bouwkwiteit

Subsidies

Bouwregelgeving en Bouwkwiteit

De meerjarige middelen voor het bouwbesluit worden herschikt van opdrachten naar subsidies om de middelen op het juiste instrument te verantwoorden.

Opdrachten

Bouwregelgeving en Bouwkwiteit

De meerjarige middelen voor het bouwbesluit worden herschikt van opdrachten naar subsidies om de middelen op het juiste instrument te verantwoorden.

Bijdragen aan ZBO's/RWT's

Toelatingsorganisatie

De behandeling van de wet kwaliteitsborging is vertraagd en ligt nog in de Eerste Kamer. De niet bestede middelen uit 2018 worden toegevoegd aan het budget 2019 voor de toelatingsorganisatie wet kwaliteitsborging in de bouw.

Artikel 5 Ruimtelijke ordening en omgevingswet

Budgettaire gevolgen van beleid, Beleidsartikel 5 Ruimtelijke ordening en omgevingswet (Eerste supplettoire begroting) (bedragen x € 1.000)

Art.nr.	Verplichtingen:	Ontwerp begroting 2019	Mutaties via NVW, moties en amendementen	Vastgestelde begroting 2019	Mutaties 1e supplettoire begroting	Stand 1e supplettoire begroting	Mutatie 2020	Mutatie 2021	Mutatie 2022	Mutatie 2023
	Verplichtingen:	94.897	0	94.897	10.354	105.251	3.999	0	0	0
	Uitgaven:	102.919	0	102.919	9.284	112.203	3.999	0	0	0
	Waarvan juridisch verplicht (percentage)	84%				84%				
5.1	Ruimtelijke ordening	59.745	0	59.745	- 716	59.029	- 1	0	0	0
	Subsidies	1.895	0	1.895	212	2.107	0	0	0	0
	Basisregistraties	680	0	680	0	680	0	0	0	0
	Programma Ruimtelijk Ontwerp	1.215	0	1.215	0	1.215	0	0	0	0
	Ruimtelijk instrumentarium (diversen)	0	0	0	212	212	0	0	0	0
	Opdrachten	9.304	0	9.304	- 656	8.648	- 1	0	0	0
	Basisregistraties Ondergrond (BRO)	1.651	0	1.651	- 170	1.481	0	0	0	0
	Gebiedsontwikkeling	1.416	0	1.416	- 250	1.166	0	0	0	0
	Nationale Omgevingsvisie	1.450	0	1.450	0	1.450	0	0	0	0
	Programma Ruimtelijk Ontwerp	2.377	0	2.377	- 24	2.353	- 1	0	0	0
	Ruimtegebruik bodem (diversen)	265	0	265	0	265	0	0	0	0
	Ruimtelijk instrumentarium (diversen)	1.865	0	1.865	- 212	1.653	0	0	0	0
	Windenergie op zee	280	0	280	0	280	0	0	0	0
	Bijdragen aan ZBO's / RWT's	36.945	0	36.945	- 4.990	31.955	0	0	0	0
	Basisregistratie Ondergrond (BRO)	8.900	0	8.900	- 8.380	520	0	0	0	0
	Geo-informatie	2.278	0	2.278	1.440	3.718	0	0	0	0
	Diverse bijdragen	0	0	0	1.950	1.950	0	0	0	0
	Kadaster (Basisregistraties)	25.767	0	25.767	0	25.767	0	0	0	0
	Bijdragen aan andere begrotingshoofdstukken	0	0	0	4.718	4.718	0	0	0	0
	Ministerie van Economische Zaken en Klimaat	0	0	0	4.400	4.400	0	0	0	0
	Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat	0	0	0	300	300	0	0	0	0
	Bijdragen aan medeoverheden	2.550	0	2.550	0	18	0	0	0	0
	Diverse projecten Ruimtelijke Kwaliteit	2.550	0	2.550	- 2.550	0	0	0	0	0
	Projecten Nota Ruimte	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Gemeenten	0	0	0	2.550	2.550	0	0	0	0
	Bijdragen aan agentschappen	9.051	0	9.051	0	9.051	0	0	0	0
	RVB	2.356	0	2.356	0	2.356	0	0	0	0
	RWS (Leefomgeving)	6.245	0	6.245	0	6.245	0	0	0	0
	Basisregistratie Ondergrond (BRO)	450	0	450	0	450	0	0	0	0

	Ontwerp begroting 2019	Mutaties via NvW, moties en amende- menten	Vastgestelde begroting 2019	Mutaties 1e suppletoire begroting	Stand 1e suppletoire begroting	Mutatie 2020	Mutatie 2021	Mutatie 2022	Mutatie 2023
5.2									
Omgevingswet	43.174	0	43.174	10.000	53.174	4.000	0	0	0
Subsidies	4.000	0	4.000	0	4.000	0	0	0	0
Eenvoudig Beter	4.000	0	4.000	0	4.000	0	0	0	0
Opdrachten	20.172	0	20.172	- 6.652	13.520	0	0	0	0
Eenvoudig Beter	1.900	0	1.900	0	1.900	0	0	0	0
Aan de Slag	18.272	0	18.272	- 6.652	11.620	0	0	0	0
Bijdragen aan andere begro- tingshoofdstukken	0	0	0	1	1	0	0	0	0
Aan de Slag	0	0	0	1	1	0	0	0	0
Bijdragen aan ZBO's/RWT's	0	0	0	15.140	15.140	1.000	0	0	0
Kadaster	0	0	0	9.115	9.115	500	0	0	0
Geonovum	0	0	0	3.030	3.030	500	0	0	0
ICTU	0	0	0	700	700	0	0	0	0
Aan de Slag	0	0	0	2.295	2.295	0	0	0	0
Bijdragen aan agentschappen	8.904	0	8.904	8.210	17.114	3.000	0	0	0
Aan de Slag	8.104	0	8.104	8.010	16.114	3.000	0	0	0
RWS (Eenvoudig Beter)	800	0	800	0	800	0	0	0	0
RIVM	0	0	0	200	200	0	0	0	0
Bijdragen aan medeoverheden	10.098	0	10.098	- 6.699	3.399	0	0	0	0
Aan de Slag	10.098	0	10.098	- 6.699	3.399	0	0	0	0
Ontvangsten	3.824	0	3.824	3.750	7.574	0	0	0	0

Toelichting

5.1 Ruimtelijke ordening

Bijdragen aan ZBO's/RWT's

Basisregistratie Ondergrond (BRO)

In totaal is € 8,3 mln. beschikbaar om middelen op de juiste instrumenten te verantwoorden. Het betreft onder andere een reallocatie van € 4,4 mln. naar het instrument bijdragen aan andere begrotingshoofdstukken voor een overboeking naar het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) ten behoeve van de realisatie en het beheer van de BRO. Daarnaast wordt binnen het instrument circa € 1,4 mln. beschikbaar naar Geo-informatie voor de inzet van Geonovum voor de BRO en circa € 2 mln. technisch beschikbaar naar diverse bijdragen voor de inzet van het Kadaster en ICTU.

Geo-informatie

Binnen het instrument wordt circa € 1,4 mln. gerealiseerd vanuit Basisregistratie Ondergrond (BRO) naar Geo-informatie voor de inzet van Geonovum voor de BRO.

Diverse bijdragen

Dit betreft een technische beschikking binnen het instrument van circa € 2 mln. vanuit Basisregistratie Ondergrond (BRO) voor de inzet van het Kadaster en ICTU.

Bijdragen aan andere begrotingshoofdstukken

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Vanuit het instrument bijdragen aan ZBO's/RWT's wordt € 4,4 mln. gerealiseerd voor een overboeking naar het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) ten behoeve van de realisatie en het beheer van Basisregistratie Ondergrond.

Bijdragen aan medeoverheden

Diverse projecten Ruimtelijke Kwaliteit

Dit betreft een beschikking binnen het instrument van ca. € 2,5 mln. naar de regeling Gemeenten voor bestaand Rotterdams gebied.

Gemeenten

Dit betreft een beschikking van circa € 2,5 mln. vanuit Diverse projecten Ruimtelijke Kwaliteit ten behoeve van het programma bestaand Rotterdams gebied voor projecten die bijdragen aan het ontwikkelen van de Rotterdamse haven en het gelijktijdig verbeteren van het woon- en leefklimaat.

5.2 Omgevingswet

Opdrachten

Aan de Slag

Bij de eerste suppletoire begroting 2018 zijn er middelen voor 2019 en 2020 voor de Omgevingswet toegevoegd aan het instrument opdrachten. Voor 2019 wordt een deel van de beschikbare middelen voor de ontwikkeling van fase-1 van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) naar de instrumenten bijdragen aan ZBO's/RWT's en bijdragen aan agentschappen overgeheveld, zodat de uitgaven op het juiste instrument verantwoord worden.

Bijdragen aan ZBO's/RWT's

Kadaster

Om de beschikbare middelen op het juiste instrument te verantwoorden worden er middelen gerealiseerd binnen artikelonderdeel 5.2 Omgevingswet. Er wordt vanuit de instrumenten opdrachten en bijdragen aan medeoverheden circa € 6,6 mln. overgeheveld naar de bijdrage aan het Kadaster. Daarnaast wordt er € 2,5 mln. extra toegevoegd aan het budget voor de ontwikkeling van fase-1 van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO).

Geonovum

Om de beschikbare middelen op het juiste instrument te verantwoorden worden er middelen gerealiseerd binnen artikelonderdeel 5.2 Omgevingswet. Er wordt vanuit de instrumenten opdrachten en bijdragen aan medeoverheden circa € 1,5 mln. overgeheveld naar de bijdrage aan Geonovum. Daarnaast wordt er € 1,5 mln. extra toegevoegd aan het budget voor de ontwikkeling van fase-1 van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO).

Aan de Slag

Om de beschikbare middelen op het juiste instrument te verantwoorden worden er middelen gerealiseerd binnen artikelonderdeel 5.2 Omgevingswet. Er wordt vanuit de instrumenten opdrachten en bijdragen aan medeoverheden circa € 2,3 mln. overgeheveld naar de regeling Aan de Slag.

Bijdragen aan agentschappen

Aan de Slag

Om de beschikbare middelen op het juiste instrument te verantwoorden worden er middelen gerealiseerd binnen artikelonderdeel 5.2 Omgevingswet. Er wordt vanuit de instrumenten opdrachten en bijdragen aan medeoverheden circa € 2 mln. overgeheveld naar het instrument bijdragen aan agentschappen. Daarnaast wordt er € 6 mln. extra toegevoegd aan het budget voor de ontwikkeling van fase-1 van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). De toevoeging bestaat uit € 1 mln. voor Kennis- en exploitatiecentrum Officiële Overheidspublicaties (KOOP) en € 5 mln. voor Rijkswaterstaat (RWS).

Bijdragen aan medeoverheden

Aan de Slag

Om de beschikbare middelen op het juiste instrument te verantwoorden, wordt er vanaf het instrument bijdragen aan medeoverheden in totaal circa € 6,7 mln. gerealloceerd naar onder andere bijdragen aan ZBO's/ RWT's en bijdragen aan agentschappen.

Ontvangsten

Verkoop van bufferzonegronden

De verkoop van bufferzonegronden leidt incidenteel tot € 3,8 mln. meerontvangsten.

Artikel 6 Overheidsdienstverlening en informatiesamenleving

Budgettaire gevolgen van beleid, Beleidsartikel 6 Overheidsdienstverlening en informatiesamenleving (Eerste supplettoire begroting) (Bedragen x € 1.000)

Art.nr.	Verplichtingen:	Ontwerp begroting 2019	Mutaties via NVW, moties en amendementen	Vastgestelde begroting 2019	Mutaties 1e supplettoire begroting	Stand 1e supplettoire begroting	Mutatie 2020	Mutatie 2021	Mutatie 2022	Mutatie 2023
	Verplichtingen:	174.479	0	174.479	5.724	180.203	- 2.280	- 5.080	- 5.080	- 2.080
	Uitgaven:	174.479	0	174.479	5.724	180.203	- 2.280	- 5.080	- 5.080	- 2.080
	Waarvan juridisch verplicht (percentage)	48%			48%					
6.2	Overheidsdienstverlening, informatiebeleid en informatiesamenleving	78.034	0	78.034	5.524	83.558	- 2.280	- 5.080	- 5.080	- 2.080
	Subsidies	200	0	200	26	226	0	0	0	0
	Overheidsdienstverlening	200	0	200	26	226	0	0	0	0
	Opdrachten	19.028	0	19.028	- 580	18.448	- 2.080	- 2.080	- 2.080	- 2.080
	Informatiebeleid	6.687	0	6.687	0	6.687	0	0	0	0
	Informatiesamenleving	2.000	0	2.000	- 80	1.920	- 80	- 80	- 80	- 80
	Overheidsdienstverlening	10.341	0	10.341	- 500	9.841	- 2.000	- 2.000	- 2.000	- 2.000
	Bijdragen aan agentschappen	45.156	0	45.156	6.063	51.219	- 200	- 3.000	- 3.000	0
	Agentschap Telecom	1.600	0	1.600	0	1.600	0	0	0	0
	Logius	22.860	0	22.860	6.063	28.923	- 200	- 3.000	- 3.000	0
	RvIG	5.560	0	5.560	0	5.560	0	0	0	0
	RVO.nl	7.150	0	7.150	0	7.150	0	0	0	0
	UBR	7.986	0	7.986	0	7.986	0	0	0	0
	Bijdragen aan ZBO's/RWT's	12.900	0	12.900	41	12.941	0	0	0	0
	CBS	500	0	500	0	500	0	0	0	0
	ICTU	4.500	0	4.500	41	4.541	0	0	0	0
	KvK	7.900	0	7.900	0	7.900	0	0	0	0
	Bijdragen aan medeoverheden	700	0	700	- 26	674	0	0	0	0
	Gemeenten	700	0	700	- 26	674	0	0	0	0
	Bijdragen aan andere begrotingshoofdstukken	50	0	50	0	50	0	0	0	0
	Ministerie van Buitenlandse Zaken (HS)	50	0	50	0	50	0	0	0	0
6.5	Identiteitsstelsel	39.502	0	39.502	0	39.502	0	0	0	0
	Opdrachten	19.938	0	19.938	- 11.950	7.988	0	0	0	0
	Identiteitsstelsel	19.938	0	19.938	- 11.950	7.988	0	0	0	0
	Bijdragen aan agentschappen	19.564	0	19.564	850	20.414	0	0	0	0
	RvIG	19.564	0	19.564	850	20.414	0	0	0	0
	Bijdragen aan ZBO's/RWT's	0	0	0	11.100	11.100	0	0	0	0
	ICTU	0	0	0	11.100	11.100	0	0	0	0
6.6	Investeringspost digitale overheid	56.943	0	56.943	200	57.143	0	0	0	0
	Subsidies	0	0	0	2.440	2.440	500	0	0	0
	Doorontwikkeling en innovatie digitale overheid	0	0	0	2.440	2.440	500	0	0	0
	Opdrachten	56.943	0	56.943	- 47.893	9.050	- 27.289	- 10.250	0	0
	Doorontwikkeling en innovatie digitale overheid	56.943	0	56.943	- 47.893	9.050	- 27.289	- 10.250	0	0

	Ontwerp begroting 2019	Mutaties via NvW, moties en amende- menten	Vastgestelde begroting 2019	Mutaties 1e suppletoire begroting	Stand 1e suppletoire begroting	Mutatie 2020	Mutatie 2021	Mutatie 2022	Mutatie 2023
Bijdragen aan ZBO's/RWT's									
ICTU	0	0	0	3.575	3.575	2.800	3.100	0	0
Diverse bijdragen	0	0	0	500	500	250	0	0	0
Diverse bijdragen	0	0	0	3.075	3.075	2.550	3.100	0	0
Bijdragen aan medeoverheden									
Gemeenten	0	0	0	3.150	3.150	2.600	750	0	0
Gemeenten	0	0	0	3.150	3.150	2.600	750	0	0
Bijdragen aan agentschappen									
RVO.nl	0	0	0	38.928	38.928	21.389	6.400	0	0
Rv/G	0	0	0	4.500	4.500	500	0	0	0
Logilus	0	0	0	5.900	5.900	2.900	1.700	0	0
UBR	0	0	0	26.000	26.000	15.250	4.200	0	0
UBR	0	0	0	1.478	1.478	1.589	0	0	0
Diverse bijdragen	0	0	0	1.050	1.050	1.150	500	0	0
Ontvangsten	1.609	0	1.609	- 1.186	423	- 1.189	- 1.189	- 1.189	- 1.189

Toelichting

6.2 Overheidsdienstverlening, informatiebeleid en informatiesamenleving

Opdrachten

Overheidsdienstverlening

Als onderdeel van het programma Digitale Inclusie, is een meerjarige bijdrage geleverd (€ 0,5 mln. voor 2019) aan het Programma Tel mee met Taal, van het Ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschappen Tel mee met Taal, dient voor het vervolgprogramma aanpak basisvaardigheden.

Bijdragen aan Agentschappen

Logius

Er hebbenerschikkingen plaatsgevonden in de financiering door Logius van de Generieke Digitale Infrastructuur (GDI). Twee herschikkingen vanuit het Gemeente- en Provinciefonds betreffen samen € 5,6 mln. Vanuit het Gemeentefonds wordt € 3,3 mln. overgeboekt, dit betreft de doorbelasting van DigiD en MijnOverheid 2019. In het Bestuurlijk Overleg Financiële Verhoudingen (BOFV) van mei 2018 is besloten dat de doorbelasting van niet-transactiegerichte GDI voorzieningen ook vanuit het Gemeente- dan wel Provinciefonds verlopen. Dit betreft een herschikking van € 2,3 mln.

Daarnaast komt een deel van de middelen voor een opdracht voor de ontwikkeling van een nieuwe centrale e-procurement berichtenvoorzieningen uit 2018 pas in 2019 tot betaling (€ 0,9 mln.). De middelen hiervoor zijn via de eindejaarmarge 2018 meegenomen naar 2019.

6.5 Identiteitsstelsel

Opdrachten

Identiteitsstelsel

De bijdragen aan ICTU en RvIG voor de Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (LAA) zijn naar de juiste instrumenten herschikt, van opdrachten naar bijdragen aan ZBO's/RWT's (€ 11,1 mln.) en naar bijdragen aan agentschappen (€ 0,9 mln.).

Bijdragen aan agentschappen

RvIG

De bijdrage aan RvIG voor de Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (LAA) is naar het juiste instrument herschikt, van opdrachten naar bijdragen aan agentschappen (€ 0,9 mln.).

Bijdragen aan ZBO's/RWT's

ICTU

De bijdrage aan ICTU voor de Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (LAA) is naar het juiste instrument herschikt, van opdrachten naar bijdragen aan ZBO's/RWT's (€ 11,1 mln.).

6.6 Investeringspost digitale overheid

Het budget van de investeringspost wordt ingezet middels de investeringsagenda, welke begin dit jaar is vastgesteld. De investeringsagenda is één van de instrumenten om de doelstellingen van de agenda NL DIGIbeter te realiseren. De investeringsagenda is tot stand gekomen in samenwerking met andere departementen, uitvoeringsorganisaties en medeoverheden. Voorwaarde daarbij was dat de investeringen bijdragen aan de doelstellingen van NL DIGIbeter en dat het een gezamenlijke investering is, om het overheidsbrede karakter van NL DIGIbeter te benadrukken. Om uitvoering te kunnen geven aan de voorstellen uit de agenda worden van het instrument opdrachten middelen overgeheveld naar de verschillende juiste instrumenten.

Subsidies

Doorontwikkeling en innovatie digitale overheid

Dit betreft een bijdrage aan de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) (€ 2,4 mln.) voor het voorstel Common Ground. Dit behelst onder andere een nieuwe infrastructuur voor de uitwisseling van gegevens binnen en tussen gemeenten om het gebruik van brondata in dienstverleningsprocessen beter mogelijk te maken.

Opdrachten

Doorontwikkeling en innovatie digitale overheid

Om uitvoering te kunnen geven aan de goedgekeurde voorstellen uit de investeringsagenda worden van het instrument opdrachten middelen overgeheveld naar de verschillende andere instrumenten.

Bijdragen aan ZBO's/RWT's

Diverse bijdragen

Er wordt € 3 mln. gerealiseerd naar bijdragen aan ZBO's/RWT's, onder andere voor het ondersteunen van minder digivaardigen via het netwerk van bibliotheken en voor de afronding van de ontwikkelingsfase van het rijbewijs met een eID functie door de RDW.

Bijdragen aan medeoverheden

Gemeenten

Er wordt € 3,1 mln. van opdrachten overgeheveld naar bijdragen aan medeoverheden voor «Haal Centraal». Dit is een gezamenlijk initiatief van gemeenten en uitvoeringsorganisaties om door middel van gestandaardiseerde interactie-afspraken voor softwareprogramma's, gegevens uit de basisregistraties te halen. Dit maakt aansluiting op de basisregistraties eenvoudiger.

Bijdragen aan agentschappen

RVO.nl

Het budget voor RVO.nl (€ 4,5 mln.) is vooral bestemd voor het beheer en de ontwikkeling van eIDAS, waarmee op Europees niveau digitale identificatie en inloggen bij de overheid wordt geregeld.

RvIG

Er wordt € 5,9 mln. van opdrachten overgeheveld naar de bijdrage aan RvIG. Zo verkent RvIG samen met grote afnemers van BRP-informatie nieuwe mogelijkheden om deze informatie te distribueren. Daarnaast is RvIG initiatiefnemer voor het ontwikkelen en testen van prototypes waarmee de mobiele telefoon kan worden ingezet voor identificatie. Tot slot is RvIG betrokken bij het beheer en de ontwikkeling van eIDAS.

Logius

Logius is als de grootste uitvoeringsorganisatie voor voorzieningen van de Generieke Digitale Infrastructuur (GDI) een belangrijke partner voor de Digitale Overheid. Bij een groot aantal programma's en projecten is Logius dan ook betrokken en daarom worden er middelen overgeheveld naar de bijdrage aan Logius (€ 26 mln.). Het gaat daarbij onder andere om het Programma Machtigen, vernieuwingen voor MijnOverheid en het programma eID. Ook ontvangt Logius een bijdrage voor een onderzoek naar een herinrichting van de GDI infrastructuur om deze om te zetten naar generieke services en een onderzoek naar de obstakels in het gebruik van Standard Business Reporting.

UBR

Er wordt € 1,5 mln. van opdrachten overgeheveld naar de bijdrage aan UBR voor de ontwikkeling van een Platform voor Open Overheidsinformatie.

Artikel 7 Werkgevers- en bedrijfsvoeringsbeleid

Budgettaire gevolgen van beleid, Beleidsartikel 7 Werkgevers- en bedrijfsvoeringsbeleid (Eerste supplettoire begroting) (Bedragen x € 1.000)

Art.nr.	Verplichtingen:	Ontwerp begroting 2019	Mutaties via NVW, moties en amendementen	Vastgestelde begroting 2019	Mutaties 1e supplettoire begroting	Stand 1e supplettoire begroting	Mutatie 2020	Mutatie 2021	Mutatie 2022	Mutatie 2023
	Verplichtingen:	33.427	0	33.427	8.278	41.705	- 16	- 16	- 16	- 16
	Uitgaven:	33.427	0	33.427	8.278	41.705	- 16	- 16	- 16	- 16
	Waarvan Juridisch verplicht (percentage)	74%		74%						
7.1	Werkgevers- en bedrijfsvoeringsbeleid	24.941	0	24.941	8.278	33.219	- 16	- 16	- 16	- 16
	Subsidies	7.165	0	7.165	295	7.420	0	0	0	0
	Bedrijfsvoeringsbeleid	200	0	200	5	205	0	0	0	0
	Werkgeversbeleid	731	0	731	- 731	0	- 623	- 623	- 647	- 647
	A&O-fonds	3.400	0	3.400	0	3.400	0	0	0	0
	Overlegstapel	2.834	0	2.834	0	2.834	0	0	0	0
	Diverse subsidies	0	0	0	981	981	623	623	647	647
	Oprachten	10.916	0	10.916	22	10.938	- 2.929	- 2.929	- 2.929	- 2.929
	Bedrijfsvoeringsbeleid	3.530	0	3.530	1.920	5.450	0	0	0	0
	Werkgeversbeleid	4.647	0	4.647	- 1.898	2.749	- 2.929	- 2.929	- 2.929	- 2.929
	Kwaliteit Management									
	Rijksdienst	2.739	0	2.739	0	2.739	0	0	0	0
	Bijdrage aan agentschappen	6.860	0	6.860	5.129	11.989	813	813	813	813
	Kwaliteitsverbetering	1.528	0	1.528	0	1.528	0	0	0	0
	Werkgeversbeleid	0	0	0	745	745	813	813	813	813
	Bedrijfsvoeringsbeleid	0	0	0	1.837	1.837	0	0	0	0
	UBR (Arbeidsmarkt Communicatie)	5.332	0	5.332	2.547	7.879	0	0	0	0
	Bijdragen aan ZBO's/RWT's	0	0	0	2.472	2.472	2.100	2.100	2.100	2.100
	Bedrijfsvoeringsbeleid	0	0	0	115	115	0	0	0	0
	Digitale dienstverlening	0	0	0	300	300	0	0	0	0
	Werkgeversbeleid	0	0	0	2.057	2.057	2.100	2.100	2.100	2.100
	Bijdragen aan andere begrotingshoofstukken	0	0	0	400	400	0	0	0	0
	Bedrijfsvoeringsbeleid	0	0	0	400	400	0	0	0	0
7.2	Pensioenen en uitkeringen	8.486	0	8.486	0	8.486	0	0	0	0
	Bijdragen aan ZBO's/RWT's	8.486	0	8.486	0	8.486	0	0	0	0
	Stichting Administratie									
	Indonesische Pensioenen	8.486	0	8.486	0	8.486	0	0	0	0
	Ontvangsten	520	0	520	0	520	0	0	0	0

Toelichting

7.1 Werkgevers- en bedrijfsvoeringsbeleid

Subsidies

Werkgeversbeleid

Dit betreft een technische herschikking van € 0,7 mln. binnen het instrument van Werkgeverbeleid naar Diverse subsidies.

Diverse subsidies

Dit betreft voornamelijk een technische herschikking van € 0,7 mln. binnen het instrument van Werkgeversbeleid naar Diverse subsidies. Daarnaast wordt via de eindejaarsmarge 2018 € 0,2 mln. toegevoegd aan het budget ten behoeve van een overlopende post met betrekking tot de subsidie aan het Centrum voor Arbeidsverhoudingen Overheidspersoneel (CAOP).

Opdrachten

Bedrijfsvoeringsbeleid

Vanuit de eindejaarsmarge 2018 wordt circa € 2,5 mln. toegevoegd aan het budget vanwege overlopende posten op het gebied van rijksbrede bedrijfsvoering, rijksinkoop en rijkshuisvesting. Daarnaast worden er vanuit opdrachten middelen herschikt naar bijdragen aan agentschappen voor diverse uitgaven op het gebied van inkoop (€ 0,5 mln.).

Werkgeversbeleid

Vanuit opdrachten vindt er een herschikking plaats naar bijdragen aan ZBO's/RWT's ten behoeve van de bijdrage aan ICTU voor onder andere het programma InternetSpiegel en het programma Vensters (€ 1,5 mln.). Ook wordt er € 0,8 mln. gerealloceerd naar bijdrage aan agentschappen voor de bijdrage aan EC O&P (onderdeel van UBR) ten behoeve van advisering, onderzoek en uitvoeringskosten (€ 0,8 mln.). Daarnaast wordt er via de eindejaarsmarge 2018 € 0,5 mln. toegevoegd aan het budget ten behoeve van overlopende posten, waaronder uitgaven met betrekking tot de implementatie van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren.

Bijdragen aan Agentschappen

Werkgeversbeleid

Er wordt circa € 0,8 mln. gerealloceerd vanuit opdrachten naar bijdragen aan agentschappen voor de bijdrage aan EC O&P (onderdeel van UBR) ten behoeve van advisering, onderzoek en uitvoeringskosten.

Bedrijfsvoeringsbeleid

Vanuit de klimaatenvlop uit het regeerakkoord is € 1,1 mln. beschikbaar gesteld voor het benutten van de inkoopkracht van de overheid voor het versnellen van duurzame transitie, het inschakelen van kwetsbare groepen en om innovatief in te kopen. Daarnaast worden er vanuit opdrachten middelen herschikt naar bijdragen aan agentschappen ten behoeve van diverse uitgaven op het gebied van inkoop (€ 0,5 mln.).

UBR (Arbeidsmarkt Communicatie)

Het betreft de verschillende bijdragen van diverse departementen voor het aantrekken en behouden van ICT-professionals bij de rijksoverheid (€ 2,5 mln.).

Bijdragen aan ZBO's/RWT's

Werkgeversbeleid

Er vinden herschikkingen plaats van opdrachten naar bijdragen aan ZBO's/RWT's om middelen op het juiste instrument te verantwoorden. Het betreft met name een herschikking ten behoeve van de bijdrage aan ICTU voor onder andere het programma InternetSpiegel en het programma Vensters (€ 1,5 mln.).

Artikel 9 Uitvoering Rijksvastgoedbeleid

Budgettaire gevolgen van beleid, Beleidsartikel 9 Uitvoering Rijksvastgoedbeleid (Eerste suppletoire begroting) (Bedragen x € 1.000)

Art.nr.	Verplichtingen:	Ontwerp begroting 2019	Mutaties via NVW, moties en amendementen	Vastgestelde begroting 2019	Mutaties 1e suppletoire begroting	Stand 1e suppletoire begroting	Mutatie 2020	Mutatie 2021	Mutatie 2022	Mutatie 2023
	Uitgaven:	117.329	0	117.329	2.689	120.018	7.997	318	283	250
	Waarvan juridisch verplicht (percentage)	117.329	0	117.329	2.689	120.018	7.997	318	283	250
		92%				92%				
9.1	Doelmatige Rijkshuisvesting	52.758	0	52.758	2.689	55.447	7.997	318	283	250
	Bijdragen aan agentschappen	52.758	0	52.758	2.689	55.447	7.997	318	283	250
	RVB (Bijdrage voor huisvesting Koninklijk Huis)	15.713	0	15.713	0	15.713	0	0	0	0
	RVB (Bijdrage voor huisvesting Hoge Colleges van Staat)	22.798	0	22.798	2.689	25.487	7.997	318	283	250
	RVB (Bijdrage voor huisvesting Ministerie van AZ)	2.884	0	2.884	0	2.884	0	0	0	0
	RVB (Bijdrage voor monumenten)	4.791	0	4.791	0	4.791	0	0	0	0
	RVB (Bijdrage voor rijkshuisvesting)	6.572	0	6.572	0	6.572	0	0	0	0
9.2	Beheer materiële activa	64.571	0	64.571	0	64.571	0	0	0	0
	Opdrachten	6.987	0	6.987	0	6.987	0	0	0	0
	Onderhoud- en beheerkosten	6.987	0	6.987	0	6.987	0	0	0	0
	Bekostiging	45.860	0	45.860	0	45.860	0	0	0	0
	Zakelijke lasten	45.860	0	45.860	0	45.860	0	0	0	0
	Bijdragen aan agentschappen	11.724	0	11.724	0	11.724	0	0	0	0
	RVB	11.724	0	11.724	0	11.724	0	0	0	0
	Ontvangsten	99.782	0	99.782	0	99.782	0	0	0	0

Toelichting

9.1 Doelmatige Rijkshuisvesting

Bijdragen aan agentschappen

RVB (Bijdrage voor Hoge Colleges van Staat)

Er worden middelen toegevoegd voor kosten aanvullend op de normale bedrijfsvoeringskosten voor de gebruikers van het Binnenhof. Destijds is € 12,5 mln. beschikbaar gesteld en apart gezet ten behoeve van deze zogeheten niet-huisvestingskosten, zonder dat er zicht was op wat de gebruikers nodig hebben. Circa de helft van het destijds beschikbaar gestelde bedrag is gereserveerd voor de terugverhuizing in 2025.

Ten slotte loopt de afschrijvingsperiode van de vervangingsinvesteringen voor het pand Bezuidenhoutseweg 67 verder dan de huidige ramingsperiode. Daarom wordt budget uit 2019 (€ 1,8 mln.) en 2020 (€ 3,5 mln.) pas in 2021–2024 ingezet.

c. De niet-beleidsartikelen

Artikel 11 Centraal apparaat

Apparaatsuitgaven Kerndepartement (bedragen x € 1.000)

Art. nr.	Verplichtingen:	Ontwerp begroting 2019	Mutaties via NvW, moties en amendementen	Vastgestelde begroting 2019	Mutaties 1e supplettoire begroting	Stand 1e supplettoire begroting	Mutatie 2020	Mutatie 2021	Mutatie 2022	Mutatie 2023
	Verplichtingen:	399.997	1.400	401.397	44.994	446.391	3.598	3.598	3.182	2.750
	Uitgaven:	399.997	1.400	401.397	44.994	446.391	3.598	3.598	3.182	2.750
11.1	Apparaat (excl. AIVD)	399.997	1.400	401.397	44.994	446.391	3.598	3.598	3.182	2.750
	Personele uitgaven	204.802	1.400	206.202	15.479	221.681	823	823	440	320
	waarvan: Eigen personeel	185.949	1.400	187.349	7.013	194.362	508	508	240	120
	waarvan: Inhuur externen	14.842	0	14.842	8.376	23.218	315	315	200	200
	waarvan: Overige personele uitgaven	4.011	0	4.011	90	4.101	0	0	0	0
	Materiele uitgaven	195.195	0	195.195	29.515	224.710	2.775	2.775	2.742	2.430
	waarvan: Bijdrage SSO's	179.375	0	179.375	28.468	207.843	2.842	2.842	2.842	2.530
	waarvan: ICT	0	0	0	3.150	3.150	0	0	0	0
	waarvan: Overige materiële uitgaven	15.820	0	15.820	- 2.103	13.717	- 67	- 67	- 100	- 100
	Ontvangsten	17.432	0	17.432	44.366	61.798	1.870	1.870	1.694	1.694

Toelichting

11.1 Apparaat (excl. AIVD)

Personele uitgaven

waarvan: Eigen personeel

De mutaties betreffen voornamelijk de uitgaven voor eigen personeel van Doc-Direkt (€ 8,8 mln.), die samenhangen met de inkomsten gedurende het jaar van overige departementen en derden (notariaat). Daarnaast betreft het personele uitgaven (€ 5,7 mln.) voor de uitvoering van de Dienstverleningsafspraken tussen de baten-lastenagentschappen. Ook daar staan inkomsten tegenover. Verder wordt binnen het instrument circa € 2 mln. technisch herschikt naar inhuur externen. Tot slot wordt er € 2,5 mln. overgeheveld naar de begroting van Koninkrijkrelaties (IV) ten behoeve van de informatiebeveiliging bij de Rijksdienst Caribisch Nederland (RCN).

waarvan: Inhuur externen

De mutaties betreffen de uitgaven voor inhuur externen van Doc-Direkt (€ 0,6 mln.), die samenhangen met de inkomsten gedurende het jaar van overige departementen en derden (notariaat). Daarnaast wordt voor de ontwikkeling van fase-1 van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) € 4 mln. toegevoegd aan het budget. Tot slot wordt binnen het instrument circa € 2 mln. technisch herschikt vanuit eigen personeel.

Materiële uitgaven

waarvan: Bijdrage SSO's

De mutaties op materiële uitgaven betreffen onder andere de uitgaven voor bijdragen aan SSO's van Doc-Direkt (€ 12,9 mln.), die samenhangen met de inkomsten gedurende het jaar van overige departementen en derden (notariaat). Daarnaast betreft het de uitgaven voor uitvoering van de Dienstverleningsafspraken tussen de baten-lastenagentschappen, waar eveneens inkomsten tegenover staan (€ 9,3 mln.). Tot slot wordt binnen het instrument circa € 3,6 mln. herschikt vanuit overige materiële uitgaven.

waarvan: ICT

Dit betreft de uitgaven voor ICT van Doc-Direkt (€ 3 mln.), die samenhangen met de inkomsten gedurende het jaar van overige departementen en derden (notariaat).

waarvan: Overige materiële uitgaven

Dit betreft onder andere de overige materiële uitgaven van Doc-Direkt (€ 2,2 mln.), die samenhangen met de inkomsten gedurende het jaar van overige departementen en derden (notariaat). Daarnaast wordt binnen het instrument circa € 3,6 mln. herschikt naar bijdrage SSO's.

Ontvangsten

Dit betreft voornamelijk de inkomsten die Doc-Direkt gedurende het jaar heeft van overige departementen en derden (notariaat). Deze inkomsten zijn ter dekking van de personele en materiële uitgaven (€ 27,5 mln.).

Daarnaast betreft het onder andere ontvangsten van de Dienstverleningsafspraken voor de standaard dienstverlening aan de baten-lastenagentschappen (€ 15 mln.).

Artikel 12 Algemeen

Algemeen (bedragen x € 1.000)

Art.nr.	Verplichtingen:	Ontwerp begroting 2019	Mutaties via NvW, moties en amendementen	Vastgestelde begroting 2019	Mutaties 1e suppletoire begroting	Stand 1e suppletoire begroting	Mutatie 2020	Mutatie 2021	Mutatie 2022	Mutatie 2023
	Uitgaven:	6.558	0	6.558	22.708	29.266	357	352	290	69
	Algemeen	6.558	0	6.558	22.708	29.266	357	352	290	69
12.1	Subsidies	444	0	444	274	718	357	352	290	69
	Diverse subsidies	394	0	394	274	668	357	352	290	69
	Koninklijk Paleis Amsterdam	50	0	50	0	50	0	0	0	0
	Opdrachten	912	0	912	0	912	0	0	0	0
	Diverse opdrachten	313	0	313	0	313	0	0	0	0
	Internationale Samenwerking	599	0	599	0	599	0	0	0	0
	Bijdrage aan agentschappen	0	0	0	22.434	22.434	0	0	0	0
	SSC-ICT (Eigenaarsbijdrage)	0	0	0	22.434	22.434	0	0	0	0
	Bijdragen aan andere begrotingshoofdstukken	5.202	0	5.202	0	5.202	0	0	0	0
	Financiën en Nationale Schuld (Belastingdienst)	5.202	0	5.202	0	5.202	0	0	0	0
	Ontvangsten	0	0	0	13.101	13.101	0	0	0	0

Toelichting

12.1 Algemeen

Bijdragen aan agentschappen

SSC-ICT (Eigenaarsbijdrage)

Het tekort op het eigen vermogen van SSC-ICT wordt conform de Regeling agentschappen aangevuld tot nul, dit betreft een aanvulling van € 22,4 mln. Hiervoor worden onder andere de ontvangsten gebruikt die zijn ontstaan uit de afoming van het surplus eigen vermogen van FMH (€ 3,6 mln.) en RVB (€ 9,5 mln.). Daarnaast is er € 9,3 mln. uit de eindejaarsmarge 2018 ingezet.

Ontvangsten

De ontvangsten zijn ontstaan uit de afoming van het surplus eigen vermogen van FMH (€ 3,6 mln.) en RVB (€ 9,5 mln.). Deze ontvangsten worden ingezet voor de dekking van het tekort op het eigen vermogen van SSC-ICT.

Artikel 13 Nog onverdeeld

Nog onverdeeld (bedragen x € 1.000)

Art.nr.	Verplichtingen:	Ontwerp begroting 2019	Mutaties via NvW, moties en amendementen	Vastgestelde begroting 2019	Mutaties 1e suppletoire begroting	Stand 1e suppletoire begroting	Mutatie 2020	Mutatie 2021	Mutatie 2022	Mutatie 2023
	Uitgaven:	0	0	0	29.851	29.851	27.671	26.296	24.705	24.541
13.1	Loonbijstelling	0	0	0	29.851	29.851	27.671	26.296	24.705	24.541
13.2	Prijsbijstelling	0	0	0	19.568	19.568	18.533	17.941	16.899	16.771
13.3	Onvoorzien	0	0	0	8.783	8.783	9.138	8.355	7.806	7.770
		0	0	0	1.500	1.500	0	0	0	0

Toelichting

13.1 Loonbijstelling

Dit betreft de loonbijstelling voor het begrotingshoofdstuk Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (€ 19,6 mln.).

13.2 Prijsbijstelling

Dit betreft de prijsbijstelling voor het begrotingshoofdstuk Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (€ 8,8 mln.).

13.3 Onvoorzien

De totale eindejaarsmarge over 2018 is € 54,5 mln. Daarvan is € 53 mln. ingezet ter dekking van diverse uitgaven elders binnen de (Rijks)begroting. De resterende € 1,5 mln. zal worden ingezet voor een bijdrage aan gemeente Zundert ten behoeve van de aanpak van Fort Oranje (via het gemeentefonds). Dit zal op een volgend begrotingsmoment worden geëffectueerd.

d. Baten-lastenagenschappen

Rijksdienst voor identiteitsgegevens (RvIG)

Baten-lastenagenschap RvIG Supplettoire begroting 2019 (Eerste supplettoire begroting) (Bedragen x € 1.000)

	(1)	(2)	(3)=(1)+(2)
Omschrijving	Vastgestelde begroting	Mutaties 1 ^o supplettoire begroting	Totaal geraamd
Baten			
Omzet moederdepartement	35.944	6.764	42.708
Omzet overige departementen	0		0
Omzet derden	32.603		32.603
Rentebaten	0		0
Vrijval voorzieningen	20.407		20.407
Bijzondere baten	4.737	- 4.737	0
Totaal baten	93.691	2.027	95.718
Lasten			
Apparaatskosten	91.148	6.764	97.912
- Personele kosten	16.788	3.567	20.355
- <i>Waarvan eigen personeel</i>	<i>13.859</i>	<i>3.567</i>	<i>17.426</i>
- <i>Waarvan inhuur externen</i>	<i>2.929</i>		<i>2.929</i>
- <i>Waarvan overige personele kosten</i>	<i>0</i>		<i>0</i>
Materiële kosten	74.360	3.197	77.557
- <i>Waarvan apparaat ICT</i>	<i>1.250</i>		<i>1.250</i>
- <i>Waarvan Bijdrage aan SSO's</i>	<i>165</i>		<i>165</i>
- <i>Waarvan overige materiële kosten</i>	<i>72.945</i>	<i>3.197</i>	<i>76.142</i>
Rentelasten	0		0
Afschrijvingskosten	1.350	0	1.350
- Materieel	1.350	0	1.350
- <i>Waarvan apparaat ICT</i>	<i>1.350</i>		<i>1.350</i>
- <i>Waarvan overige materiële afschrijvingskosten</i>	<i>0</i>		<i>0</i>
- Immaterieel	0		0
Overige lasten	1.193	0	1.193
- Dotaties voorzieningen	1.193		1.193
- Bijzondere lasten	0		0
Totaal lasten	93.691	6.764	100.455
Saldo van baten en lasten	0	- 4.737	- 4.737

Toelichting

Baten

Verwerkingswijze inzet Schuld aan gebruikers BRP

Conform Besluit Basisregistratie Personen (BRP) artikel 13 lid 3 worden positieve exploitatieresultaten bij het reguliere beheer van de BRP verrekend met de gebruikers van de BRP door de tarieven in volgende jaren zoveel mogelijk te stabiliseren en eventuele tekorten op de begroting aan te vullen vanuit de balanspost «Schuld aan gebruikers BRP». In de ontwerpbegroting is deze verrekening opgenomen als bijzondere baten. Volgens de verslaggevingsregels kwalificeert een dergelijke verrekening echter niet als bijzondere baten. Om te voldoen aan geldende verslaggevingsregels is besloten geen bijzondere baten te presenteren, maar een negatief resultaat op de begroting. Het negatieve resultaat wordt vervolgens aangevuld vanuit de Schuld aan gebruikers BRP.

Aanvullende opdrachten RvIG

In de loop van 2018 – maar na het opstellen van de ontwerpbegroting 2019 – zijn de opdrachten «Transitie en continuïteit van LAA» en «eIDAS» aan RvIG verstrekt ad € 3.734.700 respectievelijk € 3.029.300. Bij het opstellen van de ontwerpbegroting 2019 was de aard en omvang van deze opdrachten nog onvoldoende bekend om opname in de begroting te rechtvaardigen.

Lasten

Transitie en continuïteit van Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (LAA)

In 2018 is besloten om de werkzaamheden rondom de LAA over te hevelen van ICTU naar RvIG. Deze werkzaamheden resulteren voor RvIG in aanvullende ambtelijke loonkosten (€ 2,7 mln.) en kosten voor (ICT-)ondersteuning van het in te zetten personeel (€ 1,0 mln.). De verwachting is dat volledige personele bezetting en transitie ultimo 2020 zal zijn gerealiseerd. Bij het opstellen van de ontwerpbegroting 2019 was de aard en omvang van deze werkzaamheden nog onvoldoende zeker.

Opdracht Electronic Identities And Trust Services (eIDAS) (BRPk)

In 2018 is de voorziening BRPk omtrent uitvoering van de eIDAS-verordening opgeleverd en per 28 september 2018 in gebruik genomen. Het beheer van deze voorziening is belegd bij RvIG. De kosten voor deze beheeropdracht zijn voor 2019 begroot op € 3.029.300, bestaande uit loonkosten voor ambtelijk personeel (€ 0,8 mln.) en kosten voor het beheer en exploitatie van de ICT-voorziening (€ 2,2 mln.). Bij het opstellen van de ontwerpbegroting 2019 was de aard en omvang van deze werkzaamheden nog onvoldoende zeker.

Kasstroombegroting

Suppletore begroting 2019 (Eerste suppletore begroting), Kasstroombegroting baten-lastenagentschap RvIG (Bedragen x € 1.000)

	(1)	(2)	(3)=(1)+(2)
	Vastgestelde begroting	Mutaties 1 ^e suppletore begroting	Stand 1 ^e suppletore begroting
1. Rekening-courant RHB 1 januari 2019	139.446		139.446
Totaal ontvangsten operationele kasstroom (+)	68.547	2.027	70.574
Totaal uitgaven operationele kasstroom (-/-)	- 91.148	- 6.764	- 97.912
2. Totaal operationele kasstroom	- 22.601	- 4.737	- 27.338
Totaal investeringen (-/-)	- 2.000		- 2.000
Totaal boekwaarde desinvesteringen (+)	0		0
3. Totaal investeringkasstroom	- 2.000	0	- 2.000
Eenmalige uitkering aan moederdepartement (-/-)	0		0
Eenmalige storting door het moederdepartement (+)	0		0
Aflossingen op leningen (-/-)	- 2.000	2.000	0
Beroep op leenfaciliteit (+)	2.000	- 2.000	0
4. Totaal financieringskasstroom	0	0	0
5. Rekening-courant RHB 31 december 2019 (=1+2+3+4)	114.845	- 4.737	110.108

Toelichting

Leenfaciliteit

Vanwege de verlenging van de geldigheidsduur van paspoorten en identiteitskaarten (reisdocumenten) voor volwassenen heeft RvIG een egaliseringsreserve (langlopend vreemd vermogen) gevormd. Deze egaliseringsreserve wordt in de periode 2019–2023 volledig aangewend. Zodoende kan deze reserve deels worden ingezet om kortlopende investeringen (die voor 2023 volledig zijn afgeschreven) te financieren waardoor RvIG geen aanspraak hoeft te maken op de leenfaciliteit voor 2019.

Uitvoeringorganisatie Bedrijfsvoering Rijk (UBR)

Baten-lastenagentschap UBR Suppletore begroting 2019 (Eerste suppletore begroting) (Bedragen x € 1.000)

	(1)	(2)	(3)=(1)+(2)
Omschrijving	Vastgestelde begroting	Mutaties 1 ^e suppletore begroting	Totaal geraamd
Baten			
Omzet moederdepartement	70.235	1.222	71.457
Omzet overige departementen	154.556	15.731	170.287
Omzet derden	10.495	- 3.451	7.044
Rentebaten	0	0	0
Vrijval voorzieningen	0	0	0
Bijzondere baten	0	0	0
Totaal baten	235.286	13.502	248.788
Lasten			
Apparaatskosten	233.320	13.931	247.251
- Personele kosten	152.598	6.834	159.432
- Waarvan eigen personeel	132.593	2.741	135.334
- Waarvan inhuur externen	13.756	2.843	16.599

	(1)	(2)	(3)=(1)+(2)
Omschrijving	Vastgestelde begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting	Totaal geraamd
– <i>Waarvan overige personele kosten</i>	6.249	1.250	7.499
Materiële kosten	80.722	7.096	87.818
– <i>Waarvan apparaat ICT</i>	2.815	622	3.437
– <i>Waarvan Bijdrage aan SSO's</i>	15.931	1.487	17.418
– <i>Waarvan overige materiële kosten</i>	61.976	4.987	66.963
Rentelasten	2	0	2
Afschrijvingskosten	1.964	– 428	1.536
– Materieel	797	– 490	307
– <i>Waarvan apparaat ICT</i>	17	50	67
– <i>Waarvan overige materiële afschrijvingskosten</i>	0	– 540	– 540
– Immaterieel	1.167	62	1.229
Overige lasten	0	0	0
– Dotaties voorzieningen	0	0	0
– Bijzondere lasten	0	0	0
Totaal lasten	235.286	13.502	248.788
Saldo van baten en lasten	0	0	0

Toelichting

Baten

De verwachte toename en mutaties van de omzet is met name een gevolg van een groeiende vraag naar de producten en diensten van UBR:

- bij UBRIOntwikkelbedrijf stijgt de verwachte omzet als gevolg van de uitrol van het ict-traineeship (€ 3 mln.);
- bij UBRIPersoneel i.o. door indexatie op de budgetgefinancierde dienstverlening en door een verwachte verschuiving tussen omzet derden en overige departementen (netto-effect op omzet van € 3 mln.);
- Bij UBRIrijksbeveiligingsorganisatie (RBO) als gevolg van uitbreiding van het leveringsgebied (€ 7 mln.).

Lasten

Tegenover de verwachte omzetstijging staat een toename van personeelsgerelateerde kosten. Voor UBRI RBO geldt dat een deel van de dienstverlening door middel van uitbesteding op de beveiligingsmarkt plaatsvindt.

Kasstroomoverzicht

Suppletoire begroting 2019 (eerste suppletoire begroting), Kasstroomoverzicht baten-lastenagentschap UBR (Bedragen x € 1.000)

	(1)	(2)	(3)=(1)+(2)
	Vastgestelde begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting	Stand 1e suppletoire begroting
1. Rekening-courant RHB 1 januari 2019	7.404		7.404
Totaal ontvangsten operationele kasstroom (+)	235.286	19.445	254.731
Totaal uitgaven operationele kasstroom (–/–)	– 233.322	– 19.452	– 252.774
2. Totaal operationele kasstroom	1.964	– 7	1.957
Totaal investeringen (–/–)	– 1.000		– 1.000
Totaal boekwaarde desinvesteringen (+)	0		0
3. Totaal investeringkasstroom	– 1.000	0	– 1.000
Eenmalige uitkering aan moederdepartement (–/–)	0		0

	(1)	(2)	(3)=(1)+(2)
	Vastgestelde begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting	Stand 1e suppletoire begroting
Enmalige storting door het moederdepartement (+)	0		0
Aflossingen op leningen (-/-)	- 727		- 727
Beroep op leenfaciliteit (+)	1.000		1.000
4. Totaal financieringskasstroom	273	0	273
5. Rekening-courant RHB 31 december 2019 (=1+2+3+4)	8.641	- 7	8.634

Toelichting

De toename van gevraagde dienstverlening leidt tot een verhoging in de operationele kasstroom.

FMHaaglanden (FMH)

Baten-lastenagentschap FMH Suppletoire begroting 2019 (Eerste suppletoire begroting) (Bedragen x € 1.000)

	(1)	(2)	(3)=(1)+(2)
Omschrijving	Vastgestelde begroting	Mutaties 1 ^e suppletoire begroting	Totaal geraamd
Baten			
Omzet moederdepartement	83.111	7.176	90.287
Omzet overige departementen	36.208	418	36.626
Omzet derden	3.119	- 270	2.849
Rentebaten	0	0	0
Vrijval voorzieningen	0	0	0
Bijzondere baten	0	0	0
Totaal baten	122.438	7.324	129.762
Lasten			
Apparaatskosten	115.336	7.872	123.208
- Personele kosten	39.263	3.322	42.585
- <i>Waarvan eigen personeel</i>	<i>35.466</i>	<i>1.941</i>	<i>37.407</i>
- <i>Waarvan inhuur externen</i>	<i>3.796</i>	<i>1.381</i>	<i>5.178</i>
- <i>Waarvan overige personele kosten</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Materiële kosten	76.073	4.550	80.623
- <i>Waarvan apparaat ICT</i>	<i>61</i>	<i>- 1</i>	<i>60</i>
- <i>Waarvan Bijdrage aan SSO's</i>	<i>47.383</i>	<i>1.350</i>	<i>48.733</i>
- <i>Waarvan overige materiële kosten</i>	<i>28.629</i>	<i>3.201</i>	<i>31.830</i>
Rentelasten	341	- 87	254
Afschrijvingskosten	6.761	- 461	6.300
- Materieel	6.761	- 461	6.300
- <i>Waarvan apparaat ICT</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
- <i>Waarvan overige materiële afschrijvingskosten</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
- Immaterieel	0	0	0
Overige lasten	0	0	0
- Dotaties voorzieningen	0	0	0
- Bijzondere lasten	0	0	0
Totaal lasten	122.438	7.324	129.762
Saldo van baten en lasten	0	0	0

Toelichting

Baten en lasten

De hogere omzet is het gevolg van meer afname van zowel de generieke als specifieke dienstverlening. De toename van de generieke dienstverlening is enerzijds het gevolg van de vorming van het huidige kabinet. Het gaat daarbij met name om extra afname van vervoer en werkplekken. Anderzijds heeft het betrekking op nieuwe dienstverlening die FMH levert zoals kunstadvies.

De hogere omzet bij specifieke dienstverlening heeft betrekking op het uitvoeren van projecten als gevolg van wijzigingen in het Masterplan Den Haag en meer verzoeken tot wijziging (VtW's) dan aanvankelijk ingeschat.

Kasstroomoverzicht

Suppletoire begroting 2019 (Eerste suppletoire begroting), Kasstroomoverzicht baten-lastenagentschap FMH (Bedragen x € 1.000)

	(1)	(2)	(3)=(1)+(2)
	Vastgestelde begroting	Mutaties 1 ^o suppletoire begroting	Stand 1 ^o suppletoire begroting
1. Rekening-courant RHB 1 januari 2019	16.973	- 4.375	12.598
Totaal ontvangsten operationele kasstroom (+)	122.438	7.324	129.762
Totaal uitgaven operationele kasstroom (-/-)	- 115.677	- 6.863	- 122.540
2. Totaal operationele kasstroom	6.761	461	7.222
Totaal investeringen (-/-)	- 9.100	- 1.623	- 10.723
Totaal boekwaarde desinvesteringen (+)	0	0	0
3. Totaal investeringkasstroom	- 9.100	- 1.623	- 10.723
Eenmalige uitkering aan moederdepartement (-/-)	0	- 3.618	- 3.618
Eenmalige storting door het moederdepartement (+)	0	0	0
Aflossingen op leningen (-/-)	- 6.962	2.094	- 4.868
Beroep op leenfaciliteit (+)	9.100	1.623	10.723
4. Totaal financieringskasstroom	2.138	99	2.237
5. Rekening-courant RHB 31 december 2019 (=1+2+3+4)	16.772	- 5.438	11.334

Toelichting

Investerings

De toename in investeringen wordt veroorzaakt door investeringen in audiovisuele middelen en meubilair.

Uitkering aan moederdepartement

Overeenkomstig artikel 25, tweede lid van de Regeling Agentschappen wordt het surplus eigen vermogen (€ 3,6 mln.) aan de eigenaar (Moederdepartement) uitgekeerd.

Shared Service Centrum (SSC ICT)

Baten-lastenagenschap SSC-ICT Supplettoire begroting 2019 (Eerste supplettoire begroting) (Bedragen x € 1.000)

	(1)	(2)	(3)=(1)+(2)
Omschrijving	Vastgestelde begroting	Mutaties 1 ^e supplettoire begroting	Totaal geraamd
Baten			
Omzet moederdepartement	69.896	- 2.483	67.413
Omzet overige departementen	248.510	- 40.723	207.787
Omzet derden	385	- 385	0
Rentebaten	0	0	0
Vrijval voorzieningen	0	0	0
Bijzondere baten	0	0	0
Totaal baten	318.791	- 43.591	275.200
Lasten			
Apparaatskosten	248.826	- 39.676	209.150
- Personele kosten	139.353	- 24.553	114.800
- <i>Waarvan eigen personeel</i>	<i>90.872</i>	<i>- 10.672</i>	<i>80.200</i>
- <i>Waarvan inhuur externen</i>	<i>42.826</i>	<i>- 13.826</i>	<i>29.000</i>
- <i>Waarvan overige personele kosten</i>	<i>5.655</i>	<i>- 55</i>	<i>5.600</i>
Materiële kosten	109.473	- 15.123	94.350
- <i>Waarvan apparaat ICT</i>	<i>93.250</i>	<i>- 17.700</i>	<i>75.550</i>
- <i>Waarvan Bijdrage aan SSO's</i>	<i>14.223</i>	<i>1.877</i>	<i>16.100</i>
- <i>Waarvan overige materiële kosten</i>	<i>2.000</i>	<i>700</i>	<i>2.700</i>
Rentelasten	250	- 250	0
Afschrijvingskosten	69.715	- 13.265	56.450
- Materieel	62.022	- 14.722	47.300
- <i>Waarvan apparaat ICT</i>	<i>62.022</i>	<i>- 14.722</i>	<i>47.300</i>
- <i>Waarvan overige materiële afschrijvingskosten</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
- Immaterieel	7.692	1.457	9.149
Overige lasten	0	9.600	9.600
- Dotaties voorzieningen	0	2.000	2.000
- Bijzondere lasten	0	7.600	7.600
Totaal lasten	318.791	- 43.591	275.200
Saldo van baten en lasten	0	0	0

Toelichting

Begin 2019 is een herijkt financieel jaarplan opgesteld. Dit jaarplan is het resultaat van een uitgevoerde analyse van de tekorten die de afgelopen jaren alsmede van een extern onderzoek. Zo is, onder andere, de omzetschatting van de standaard- als de maatwerkdienstverlening, op basis van de laatste prognoses, neerwaarts bijgesteld hetgeen aan de lastenkant heeft geleid tot een aanpassing van de personele en materiële lasten.

Dit financieel jaarplan is afgestemd met de leden van het Bestuurlijk Overleg SSC-ICT en vormt de basis voor de nu gepresenteerde mutaties en de verwachte omzetraming.

Voor de overige lasten zijn kosten voorzien die één op één worden doorbelast naar afnemers voor maatwerkprojecten. Tevens zijn hier kosten opgenomen welke zijn geraamd voor de verbetermaatregelen die naar aanleiding van het externe onderzoek worden uitgevoerd.

Kasstroombegroting

Suppletore begroting 2019 (Eerste suppletore begroting), Kasstroombegroting baten-lastenagentschap SSC-ICT (Bedragen x € 1.000)

	(1)	(2)	(3)=(1)+(2)
	Vastgestelde begroting	Mutaties 1 ^o suppletore begroting	Stand 1 ^o suppletore begroting
1. Rekening-courant RHB 1 januari 2019	17.000		17.000
Totaal ontvangsten operationele kasstroom (+)	318.791	- 43.591	275.200
Totaal uitgaven operationele kasstroom (-/-)	- 249.076	7.891	- 241.185
2. Totaal operationele kasstroom	69.715	- 35.700	34.015
Totaal investeringen (-/-)	- 47.118	- 21.980	- 69.098
Totaal boekwaarde desinvesteringen (+)	0	0	0
3. Totaal investeringkasstroom	- 47.118	- 21.980	- 69.098
Eenmalige uitkering aan moederdepartement (-/-)	0	0	0
Eenmalige storting door het moederdepartement (+)	0	22.435	22.435
Aflossingen op leningen (-/-)	- 69.715	13.265	- 56.450
Beroep op leenfaciliteit (+)	47.118	21.980	69.098
4. Totaal financieringskasstroom	- 22.597	57.680	35.083
5. Rekening-courant RHB 31 december 2019 (=1+2+3+4)	17.000	0	17.000

Overeenkomstig artikel 25, tweede lid van de Regeling Agentschappen draagt de eigenaar (moederdepartement) zorg voor het aanvullen van het tekort over 2018 (€ 22,4 mln.).

Het bedrag aan investeringen voor 2019 is met € 21,9 mln. neerwaarts bijgesteld. Als grondslag hiervoor gelden de met de afnemers afgestemde vervangings- en uitbreidingsinvesteringen in het kader van Life Cycle Management.

Rijksvastgoedbedrijf (RVB)

Baten-lastenagentschap RVB Suppletore begroting 2019 (Eerste suppletore begroting) (Bedragen x € 1.000)

	(1)	(2)	(3)=(1)+(2)
Omschrijving	Vastgestelde begroting	Mutaties 1 ^o suppletore begroting	Totaal geraamd
Baten			
Omzet moederdepartement	148.757		148.757
Omzet overige departementen	856.165	20.000	876.165
Omzet derden	129.668		129.668
Rentebaten	500		500
Vrijval voorzieningen	0		0
Bijzondere baten	50.085	10.000	60.085
Totaal baten	1.185.175	30.000	1.215.175
Lasten			
Apparaatskosten	251.706	15.000	266.706
- Personele kosten	191.029	10.000	201.029
- Waarvan eigen personeel	172.279	10.000	182.279
- Waarvan inhuur externen	18.750		18.750
- Waarvan overige personele kosten	0		0
Materiële kosten	60.677	5.000	65.677
- Waarvan apparaat ICT	31.400	5.000	36.400
- Waarvan Bijdrage aan SSO's	0		0
- Waarvan overige materiële kosten	29.277		29.277
Rentelasten	89.713		89.713

	(1)	(2)	(3)=(1)+(2)
Omschrijving	Vastgestelde begroting	Mutaties 1 ^o suppletoire begroting	Totaal geraamd
Afschrijvingskosten	350.583	0	350.583
– Materieel	350.583	0	350.583
– <i>Waarvan apparaat ICT</i>	0		0
– <i>Waarvan overige materiële afschrijvingskosten</i>	0		0
– Immaterieel	0		0
Overige lasten	493.173	15.000	508.173
– Dotaties voorzieningen	4.000		4.000
– Bijzondere lasten	489.173	15.000	504.173
Totaal lasten	1.185.175	30.000	1.215.175
Saldo van baten en lasten	0	0	0

Toelichting

Baten

De gestegen baten uit omzet overige departementen en de bijzondere baten hangen met name samen met meer voorziene inzet dan begroot op direct afrekenbare producten en met activeerbare uren voor projecten onderhanden werk.

Lasten

De apparaatskosten stijgen als gevolg van meer voorziene omzet en door gestegen loon- (o.a. CAO) en materiële kosten. De stijging bijzondere lasten vloeit onder andere voort uit hogere kosten voor direct afrekenbare producten.

Kasstroomoverzicht

Suppletoire begroting 2019 (Eerste suppletoire begroting), Kasstroomoverzicht baten-lastenagentschap RVB (Bedragen x € 1.000)

	(1)	(2)	(3)=(1)+(2)
	Vastgestelde begroting	Mutaties 1 ^o suppletoire begroting	Stand 1 ^o suppletoire begroting
1. Rekening-courant RHB 1 januari 2019	454.661	– 62.620	392.041
Totaal ontvangsten operationele kasstroom (+)	1.812.028	30.000	1.842.028
Totaal uitgaven operationele kasstroom (–/–)	– 1.522.301	– 30.000	– 1.552.301
2. Totaal operationele kasstroom	289.727	0	289.727
Totaal investeringen (–/–)	– 665.000	– 72.000	– 737.000
Totaal boekwaarde desinvesteringen (+)	36.000		36.000
3. Totaal investeringkasstroom	– 629.000	– 72.000	– 701.000
Eenmalige uitkering aan moederdepartement (–/–)	0	– 9.487	– 9.487
Eenmalige storting door het moederdepartement (+)	0		0
Aflossingen op leningen (–/–)	– 367.105		– 367.105
Beroep op leenfaciliteit (+)	665.000	72.000	737.000
Totaal financieringskasstroom	297.895	62.513	360.408
5. Rekening-courant RHB 31 december 2019 (=1+2+3+4)	413.283	– 72.107	341.176

Toelichting

De beginstand rekening courant bij Rijkshoofdboekhouding (RHB) is aangepast naar de stand van 31 december 2018, zoals deze voortvloeit uit de jaarrekening 2018. De operationele kasstromen wijzigen door hogere kosten die tevens uitgaven zijn. Overeenkomstig artikel 25, tweede lid van de Regeling Agentschappen wordt het surplus eigen vermogen (€ 9,5 mln.) aan de eigenaar (Moederdepartement) uitgekeerd.

Dienst van de Huurcommissie (DHC)

Baten-lastenagentschap DHC Supplettoire begroting 2019 (Eerste supplettoire begroting) (Bedragen x € 1.000)

	(1)	(2)	(3)=(1)+(2)
Omschrijving	Vastgestelde begroting	Mutaties 1 ^o supplettoire begroting	Totaal geraamd
Baten			
Omzet moederdepartement	6.776	- 1.505	5.271
Omzet overige departementen	0		0
Omzet derden	5.854	0	5.854
Rentebaten	0		0
Vrijval voorzieningen	0		0
Bijzondere baten	0		0
Totaal baten	12.630	- 1.505	11.125
Lasten			
Apparaatskosten	9.731	1.319	11.050
- Personele kosten	6.449	703	7.152
- <i>Waarvan eigen personeel</i>	<i>5.259</i>	<i>- 1.258</i>	<i>4.001</i>
- <i>Waarvan inhuur externen</i>	<i>700</i>	<i>1.961</i>	<i>2.661</i>
- <i>Waarvan overige personele kosten</i>	<i>490</i>	<i>0</i>	<i>490</i>
Materiële kosten	3.282	616	3.898
- <i>Waarvan apparaat ICT</i>	<i>1.184</i>	<i>- 23</i>	<i>1.161</i>
- <i>Waarvan Bijdrage aan SSO's</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
- <i>Waarvan overige materiële kosten</i>	<i>2.098</i>	<i>639</i>	<i>2.737</i>
Rentelasten	0		0
Afschrijvingskosten	75	0	75
- Materieel	75	0	75
- <i>Waarvan apparaat ICT</i>	<i>74</i>		<i>74</i>
- <i>Waarvan overige materiële afschrijvingskosten</i>	<i>0</i>		<i>0</i>
- Immaterieel	0		0
Overige lasten	2.824	721	3.545
- Dotaties voorzieningen	0	0	0
- Bijzondere lasten	2.824	721	3.545
Totaal lasten	12.630	2.040	14.670
Saldo van baten en lasten	0	- 3.545	- 3.545

Toelichting

Baten

Omzet moederdepartement

De bijdrage van het moederdepartement in de kosten voor aanpassingen in de bedrijfsvoering (totaal € 3,5 mln.) wordt als een directe vermogensstorting op het eigen vermogen geboekt en niet als omzet gerekend.

Lasten

Apparaatskosten

Vanaf 1 januari 2019 is de nieuwe organisatie van de Dienst van de Huurcommissie een feit en is de personele reorganisatie afgerond. Als gevolg van de reorganisatie hebben meerdere medewerkers gebruik gemaakt van een stimuleringspremie bij ontslag op eigen verzoek. Daarnaast is een aantal medewerkers vanaf 1 januari 2019 een Van Werk Naar Werk traject ingegaan. Dit verklaart de afname van de kosten voor eigen personeel. De toename van inhuur externen wordt deels verklaard door het opvangen van genoemde uitstroom van vaste medewerkers en deels door extra inhuur van medewerkers om de achterstanden in de werkvoorraad terug te dringen.

Materiële kosten

De toename van de materiële kosten betreft extra kosten voor informatie-beveiliging, de Raad van Advies en de zittingsleden (in verband met wijzigingen in de governance vanaf 1 januari 2019) en communicatie.

Overige lasten

Onder de bijzondere lasten vallen kosten die verband houden met de doorontwikkeling van het nieuwe ICT-systeem, werkzaamheden ter verbetering van de dienstverlening van de Dienst van de Huurcommissie, aanpassing van de website en verhuiskosten.

Saldo van baten en lasten

Naar verwachting bedraagt het exploitatieresultaat € 3,5 mln. negatief. Daar staat een extra eenmalige bijdrage van het moederdepartement tegenover. Deze komt direct ten gunste van het eigen vermogen op de balans. Het surplus aan eigen vermogen per 31 december 2018 (€ 2,4 mln.) vloeit conform regeling agentschappen terug naar het moederdepartement.

Kasstroomoverzicht

Suppletoire begroting 2019 (eerste suppletoire begroting), Kasstroomoverzicht baten-lastenagentschap DHC (Bedragen x € 1.000)

	(1)	(2)	(3)=(1)+(2)
	Vastgestelde begroting	Mutaties 1 ^o suppletoire begroting	Stand 1 ^o suppletoire begroting
1. Rekening-courant RHB 1 januari 2019	2.590		2.590
Totaal ontvangsten operationele kasstroom (+)	12.630	- 1.505	11.125
Totaal uitgaven operationele kasstroom (-/-)	- 12.555	- 2.040	- 14.595
2. Totaal operationele kasstroom	75	- 3.545	- 3.470
Totaal investeringen (-/-)	0		0
Totaal boekwaarde desinvesteringen (+)	0		0
3. Totaal investeringskasstroom	0	0	0
Eenmalige uitkering aan moederdepartement (-/-)	0	- 2.380	- 2.380
Eenmalige storting door het moederdepartement (+)	0	3.545	3.545
Aflossingen op leningen (-/-)	0		0
Beroep op leenfaciliteit (+)	0		0
4. Totaal financieringskasstroom	0	1.165	1.165

	(1)	(2)	(3)=(1)+(2)
	Vastgestelde begroting	Mutaties 1 ^e supple- toire begroting	Stand 1 ^e suppletoire begroting
5. Rekening-courant RHB 31 december 2019 (=1+2+3+4)	2.665	- 2.380	285

Toelichting

De eenmalige uitkering aan het moederdepartement betreft het surplus aan eigen vermogen per ultimo 2018. De eenmalige storting door het moederdepartement betreft de bijdrage voor de kosten genoemd bij de bijzondere lasten.